

RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP NICOLAE IVAN 1919

Anul XXXVI
Serie nouă
Octombrie
2025

10
(426)

Prețul: 10 lei

EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ A VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Catedrala Națională

Le 26 octombrie 2025 se va sfinți Catedrala Mântuirii Neamului. Această „ctitorie pentru veșnicie”, cum o numește Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, este cea mai mare realizare din România în vremurile moderne și contemporane.

În rânduiala sfințirii bisericii citim și această cerere din rugăciunea lui Solomon de la târnosirea templului din Ierusalim: „Să-Ți fie ochii Tăi deschiși ziua și noaptea la templul acesta, la acest loc pentru care Tu ai zis: «Numele Meu va fi acolo; să ascuți strigarea și rugăciunea cu care robul Tău și se va ruga în locul acesta. Să ascuți rugăciunea robului Tău și a poporului Tău, Israel, când ei se vor ruga în locul acesta; să ascuți din locul șederii Tale cel din ceruri, să ascuți și să miluiești»” (3 Regi 8, 29-30).

Ca să se ajungă la acest moment a fost nevoie de mult zburcuc și dăruire și acum toate s-au împlinit. Este dificil să facem rezumatul tuturor eforturile ce s-au depus, dar rezumativ, vine în ajutor Tudor Arghezi: „Altarul ca să fie și pietrele să fie, / Cer inima și viața zidite-n temelie”¹.

Pe bună dreptate, Nicolae Noica, referindu-se la această lucrare unică, și-a intitulat cartea de prezentare „Catedrala Mântuirii Neamului – Istoria unui ideal”². În „Cuvântul înainte”, Părintele Patriarh Daniel subliniază faptul că „cine citește cu atenție cartea Catedrala Mântuirii Neamului – Istoria unui ideal este surprins de modul și nivelul discuțiilor ce s-au purtat – în presa românească în perioada interbelică – cu privire la Catedrala Patriarhală. Din rândurile acestei lucrări reiese clar mandatul pe care Noi, în calitate de Patriarh, împreună cu Sfântul Sinod, cu clerul și credincioșii, l-au primit de la înaintași pentru a înfăptui acest ideal, construirea noii Catedrale Patriarhale, care este, în același timp, o necesitate practică și un simbol spiritual național”³.

Evaluarea finală a proiectelor depuse la concursul de proiectare pentru Catedrala Națională s-a făcut între 30 iunie și 1 iulie 2010. Ședințele au fost prezidate de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, iar câștigător a fost proiectul nr. 2 propus de S.C. Vanel Exim S.R.L. – Bacău. După primirea autorizației de construcție, pe 2 septembrie 2010, pe 3 septembrie s-a făcut rugăciunea de începere a lucrărilor. Avea să se realizeze un ideal așteptat de peste un secol.

Regele Carol I înaintase Camerei Legislative un proiect pentru construirea unei Catedrale în capitală. În anul 1884, bugetul statului prevedea 5 milioane de lei (aur) pentru acest proiect, ceea ce reprezenta 5% din bugetul statului.

În 1900, Sfântul Sinod preia sub patronajul său construirea Catedralei. După Marea Unire din 1918, Mitropolitul primat Miron Cristea face demersul pentru construirea Catedralei ca o recunoștință adusă lui Dumnezeu pentru înfăptuirea României Mari. La rugămintea sa, Regele Ferdinand adresează Sfântului Sinod, la 10 mai 1920, un hrisov regal prin care se afirmă hotărârea sa de a ridica în București o biserică monumentală, în amintirea victoriei armatelor române în războiul de întregire.

La 4 februarie 1925 ia ființă Patriarhia Română, iar la 1 noiembrie 1925 este întronizat ca prim patriarh Miron Cristea. La 3-4 februarie 1926, Consiliul Național Bisericesc hotărăște înființarea unei comisii care, în înțelegere cu Primăria Capitalei, să aleagă locul pentru construirea Catedralei.

Patriarhul Miron Cristea s-a oprit asupra locului de la poalele Dealului Mitropoliei. A intervenit apoi criza economică, cel de-al doilea Război Mondial și perioada comunistă, când lucrurile au stat pe loc.

Patriarhul Teoctist reia discuțiile referitoare la Catedrală și, pe 5 februarie 1999, în parcul din Piața Unirii, așază o cruce unde ar fi fost intenția să se ridice Catedrala. Erau de față președintele României Emil Constantinescu, prim-ministrul Radu Vasile, președinții Camerelor și, desigur, membrii Sfântului Sinod.

Primăria Municipiului București propune o nouă locație pentru construirea Catedralei pe Dealul Arsenalului. În acest sens, Guvernul a promovat Ordonanța de urgență nr. 19/17 martie 2005. Este cel mai potrivit loc și cel mai înalt din București. Locul a fost acceptat și de Patriarhie.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel pune piatra de temelie a noului edificiu pe 29 noiembrie 2007. La acest eveniment au participat membrii Sfântului Sinod, prim-ministrul României, președintele Senatului, foștii președinți ai statului, miniștri, parlamentari, personalități ale instituțiilor centrale și locale și mulți credincioși.

¹ Tudor Arghezi, *Poetului necunoscut*.

² Nicolae Șt. Noica, *Catedrala Mântuirii Neamului – Istoria unui ideal*, Editura Basilica, București, 2011.

³ *Ibidem*, p. 6.

DIN SUMAR:

– Cuvânt rostit cu prilejul hirotoniei și instalării întru

Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

– † PS SAMUEL BISTRITĂNEANUL.....(p. 3)

– Câteva gânduri despre lupta cu gândurile

– PR. DR. CĂTĂLIN PĂLIMARU.....(p. 4)

– Nunta mesianică din Cana (In. 2, 1-11)

Maica Domnului - Mijlocitoare – PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ (p. 5)

Așa cum spun versurile lui Tudor Arghezi, eforturile ce s-au făcut sunt multe. Însoțit de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, Patriarhul nostru Daniel, pe 25 noiembrie 2018, sfințește interiorul Catedralei și pune moaștele în Sfânta Masă. La cel de-al doilea hram, Sf. Ap. Andrei, participă la Liturghie Preafericitul Teofil al III-lea, Patriarhul Ierusalimului.

Anul acesta, pe 26 octombrie, va avea loc marile eveniment de sfințire al ansamblului Catedralei, al picturii interioare și de proslăvire a Preasfintei Treimi, pe care O rugăm să aibă grijă de Biserica Ortodoxă Română.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

În zilele de luni și marți, 29-30 septembrie 2025, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Sfântul Sinod a adoptat o serie de hotărâri referitoare la activitatea pastorală și misionară dintre care enumerăm următoarele:

- A luat la cunoștință despre stadiul pregătirilor pentru sfințirea picturii Catedralei Naționale, care va avea loc în ziua de duminică, 26 octombrie 2025.

- A aprobat înscrierea în *Calendarul bisericesc a Sfântului Cuvios Dionisie Vatopedinul de la Colciu* (11 mai) și a *Sfântului Cuvios Petroniu de la Prodrumu* (24 februarie), precum și icoanele și textele liturgice pentru cinstirea lor.

- A aprobat înscrierea în *Sinaxarul Sinodal al Bisericii Ortodoxe Române a Sfântului Ierarh Nicolae Velimirovici, Episcop al Ohridei și Jicei* (18 martie), precum și icoana și textele liturgice pentru cinstirea lui.

- A aprobat instituirea și înscrierea în *Sinaxarul Sinodal al Bisericii Ortodoxe Române a următoarelor sărbători: Cinstirea Icoanei Maicii Domnului de la Craiova* (30 august) și *Cinstirea Icoanei Maicii Domnului de la Mănăstirea Dintr-un Lemn* (21 iulie), precum și textele liturgice pentru cinstirea lor.

- A luat act de situația actuală a redactării textelor liturgice și a pictării icoanelor celor 16 femei cu viață sfântă (mucenițe, monahii, soții de domnitori, mame de sfinți și mărturisitoare), care au fost canonizate în ședința sinodală din 1-2 iulie 2025 și a aprobat icoanele realizate pentru cinstirea: *Sfintei Doamne Maria Brâncoveanu* (16 august), *Sfintei Cuvioase Filoftea de la Pasărea* (12 aprilie), *Sfintei Cuvioase Mucenițe Evloghia de la Samurcășești* (19 decembrie), *Sfintei Cuvioase Elisabeta de la Pasărea* (5 iunie), *Sfintei Cuvioase Platonida de la Argeș* (26 septembrie), *Sfintei Anastasia Șaguna* (1 decembrie), *Sfintei Cuvioase Matrona de la Hurezi* (5 mai) și *Sfintei Cuvioase Antonina de la Tismana* (23 decembrie).

- A aprobat proiectele de texte liturgice pentru Slujba și Acatistul *Sfântului Sfințit Mucenic Corneliu Sutașul* (13 septembrie) și Slujba *Sfântului Sfințit Mucenic Ciprian, Episcopul Cartaginei* (13 septembrie).

- A luat act de reglementările legislative referitoare la situația monahilor care nu realizează venituri și de consecințele directe ale acestora și a aprobat ca toate Centrele eparhiale să le achite din fonduri proprii.

- A aprobat *Statutul pentru organizarea și funcționarea Episcopiei Ortodoxe Române a Irlandei și Islandei*.

- A luat act de numirea Preacuviosului Părinte Arhimandrit Ioan Meiu în funcția de *Reprezentant al Patriarhiei Române în Țara Sfântă și Superior al Așezămintelor Românești de la Ierusalim, Ierihon și Iordan*.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Sfințirea Bisericii „Sfântul Onufrie cel Mare” din Florești

Darius Echim

În ziua de pomenire a Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, sâmbătă, 27 septembrie 2025, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a slujit împreună cu Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei, și cu Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, la Așezământul pentru copii „Sfântul Onufrie cel Mare” din Florești, județul Cluj, cu prilejul sfințirii bisericii așezământului. Evenimentul a avut loc în prezența oficialităților locale, a numeroși credincioși, ctitori, binefăcători și susținători ai proiectului social.

De la ora 8:30, cei patru ierarhi au săvârșit slujba de târnosire a bisericii cu hramul „Sfântul Cuvios Onufrie cel Mare”, edificată între anii 2017-2025. La exterior și interior, lăcașul de cult a fost binecuvântat prin stropire cu apă sfințită și prin ungere cu Sfântul și Marele Mir, iar în piciorul Sfintei Mese au fost așezate moaște de mucenici.

În continuare, la Altarul de vară din curtea așezământului, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, Episcopul Benedict al Sălajului, Episcopul Timotei al Spaniei și Portugaliei și Episcopul-vicar Samuel Bistrițeanul au oficiat Sfânta Liturghie, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi.

Din sobor au făcut parte: consilierul eparhial pentru misiune și protocol – arhidiaconul Claudiu Grama, protopopul de Cluj-Napoca – preotul Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj-Napoca, pr. conf. univ. dr. Ioan Bizău și pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov, cadre universitare la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, duhovnicul Mănăstirii Florești și coordonatorul așezământului pentru copii – protosinghelul Visarion Pașca, exarhul mănăstirilor din Episcopia Sălajului – arhimandritul Mina Pletosu, duhovnicul Mănăstirii Dumbrava – arhimandritul Vasile Crișan, duhovnicul Mănăstirii Florești – protosinghelul Anastasie Berbecel, duhovnicul Mănăstirii Salva – protosinghelul Mihail Nagy, precum și alți clerici invitați.

După citirea pericopei evanghelice, Preasfințitul Părinte Timotei a rostit un cuvânt de învățătură, subliniind importanța iubirii față de aproapele și a credinței lucrătoare prin fapte. Ierarhul a arătat că lucrarea filantropică desfășurată la Florești, în cadrul căreia mulți se jertesc pentru semenii, are valoare veșnică și aduce cu sine har, bucurie și mântuire. Printr-o asemenea slujire se face vădită, în chip concret, iubirea față de Dumnezeu, care se reflectă în iubirea față de aproapele.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul de copii „Anghelos” al Așezământului de Copii „Sfântul Ierarh Leontie” din Rădăuți, coordonat de preotul Adrian Florea. La momentul chinonicului, privesc au interpretat Grupul „Copiii și Tinerii Tradițiilor Clujene”, coordonat de interpreta de muzică populară Adriana Irimieș, managerul Centrului de Cultură și Artă „Tradiții clujene”, și Corul de copii „Anghelos”.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a rostit un cuvânt duhovnicesc, evidențiind importanța educației copiilor și responsabilitatea pe care fiecare o are față de viitorul acestora. În acest context, ierarhul a arătat că așezământul reprezintă o pildă vie a dragostei creștine față de aproapele și a grijii părintești față de tineri, felicitându-i pe toți cei care s-au ostenit și au contribuit la ctitorirea lui.

„Dăm slavă lui Dumnezeu pentru ceea ce se face! Un exemplu concret este așezământul de la Florești. Pentru ridicarea acestui așezământ, care cuprinde biserica și casele pentru copii, părintele Visarion merită toată grațitudinea noastră. Acum, știți ce zic Sfintele Scripturi. În *Pildele lui Solomon*, capitoul 22, versetul 6, ni se zice: «Învăță-l pe copil cu purtarea pe care trebuie să o aibă, și nici când va îmbătrâni nu se va abate de la ea», a spus Mitropolitul Clujului.

La rândul său, părintele Visarion Pașca a vorbit despre realizările din ultimii ani, a mulțumit ierarhilor pentru prezență și binecuvântare, precum și tuturor celor implicați în viața și activitățile așezământului social. În semn de recunoștință, cei patru ierarhi au primit câte un engolpion și o icoană cu Sfântul Onufrie cel Mare.

„Această bisericuță și întregul așezământ stau astăzi în picioare ca o mărturie a dragostei frățești și a lucrării lui Dumnezeu prin oameni și pentru oameni. Această zi sfântă este un dar minunat de la Bunul Dumnezeu, de la Maica Domnului și de la

Sfântul Onufrie cel Mare pentru așezământul de aici”, a conchis coordonatorul așezământului.

Pentru întreaga activitate administrativă, pastoral-misionară și social-filantropică, Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei i-a oferit Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru clerici protosinghelului Visarion Pașca, ctitorul și coordonatorul Așezământului pentru copii „Sfântul Onufrie”. De asemenea, o Diplomă de aleasă cinstire a fost oferită, în mod simbolic, tuturor ctitorilor, binefăcătorilor, ostenitorilor și voluntarilor, iar copiii și tinerii prezenți au primit cărți duhovnicești din partea ierarhului.

Amintim și faptul că Mitropolitul Andrei l-a ridicat la rangul de arhimandrit pe protosinghelul Visarion Pașca, în ziua prăznuirii Acoperământului Maicii Domnului, miercuri, 1 octombrie 2025, când ierarhul s-a aflat în mijlocul obștii monahale de la Mănăstirea Florești, cu prilejul hramului așezământului monahal.

Scurt istoric:

Potrivit părintelui Visarion Pașca, inițiatorul și promotorul Așezământului pentru copii „Sfântul Onufrie cel Mare”, ideea unui astfel de proiect social-filantropic a apărut în anul 1994, odată cu înființarea Mănăstirii Florești. Proiectul a prins contur abia în anul 2013. Astfel, la data de 13 mai s-a înființat Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie”, președintele asociației fiind protos. Visarion Pașca, iar pe 12 iunie, în ziua de pomenire a Sfântului Cuvios Onufrie cel Mare, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a pus piatra de temelie a așezământului pentru copii.

Așezământul pentru copii „Sfântul Onufrie cel Mare” a fost acreditat în anul 2015 și cuprinde patru case de tip familial (două case au fost deja construite, următoarele două urmând a fi finalizate), o biserică, spațiu de recreere și loc de joacă.

Lucrările la biserica așezământului, cu hramul „Sfântul Cuvios Onufrie cel Mare”, au început la 24 august 2017. Tencuiala exterioară a zidurilor a fost realizată din materiale naturale specifice zonei Transilvaniei (var, piatră de calcar și praf de marmură). Au fost executate ancadramente la ferestre, capituluri și alte elemente decorative, precum și o clopotniță. Acoperișul bisericii este din tablă de cupru, montată în tehnica tradițională, caracteristică edificiilor ecleziale. În luna mai 2020 au fost instalate clopotele, lucrata la celebra turnătorie „Grassmayr” din Innsbruck (Austria). Terasa a fost placată cu piatră cubică din Munții Apuseni, iar soclul îmbrăcat în piatră naturală. În perioada mai-iunie 2022 a fost montată pardoseala din marmură de Sardinia (Italia), în stilul „carta aperta”, după modelul marilor bazilici bizantine. Sfânta Masă, Proscomidiarul, Tronul arhieresc din Sfântul Altar și Iconostasul, sculptate în piatră naturală de Viștea de către artistul Andrei Răileanu, conferă măreție spațiului liturgic. Pictura interioară poartă semnătura lui Andrei Mușat, profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București. Ancadramentul ușii de la intrare este realizat din piatră naturală de Vratsa (Bulgaria), operă a arhitectului Dorian Bârdașu. În interior, profesorul Sorin Albu a alcătuit, în tehnica mozaic, o reprezentare iconografică a Sfântului Onufrie, formată din peste 10.000 de piese. Ca încununare a acestor eforturi, la data de 27 septembrie 2025, în ziua de pomenire a Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, biserica a fost sfințită.

Prin serviciile complexe de îngrijire pe care Așezământul le oferă, copiii au parte de siguranță locativă, afectivă, confort psihic, hrană, îmbrăcăminte și jucării. Indiferent de neajunsurile ce îngreunează procesul de adaptare socială, toți copiii sunt înscriși în sistemul educativ de stat. Programul școlar este suplimentat cu un plan de recuperare structurat așa încât să trateze toate aspectele personalizate din graficul dezvoltării copiilor.

Pe lângă copiii de la așezământul din Florești, Asociația mai sprijină cu hrană, îmbrăcăminte și rechizite școlare încă 250 de elevi din județele Cluj, Sălaj, Maramureș și Bistrița-Năsăud.

Dacă doriți să sprijiniți Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie”, o puteți face printr-o donație în conturile:

Cont RON: RO27 BTRL RONC RT02 0955 7001

Cont EUR: RO74 BTRL EURC RT02 0955 7001

Cont USD: RO78 BTRL USDC RT02 0955 7001

sau prin SMS cu textul ORFAN la numărul 8845, 2 euro.

† **SAMUEL BISTRITĂNEANU**
EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Cuvânt rostit cu prilejul hirotonei și instalării întru Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

„Așa să ne socotească pe noi fiecare om,
 ca pe niște slujitori ai lui Hristos și i
 conomi ai tainelor lui Dumnezeu”
 (I Cor. 4, 1)

*Înaltpreasfinții și Preasfinții Voastre, Distinge autorități
 civile și militare,
 Stimați reprezentanți ai cultelor creștine,
 Preacuvioși și Preacucernici Părinți, Preacuvioase Maici și
 iubit popor al lui Dumnezeu,*

Slujirea arhierescă la care am fost chemat, prin alegerea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în data de 2 iulie, anul curent, și investit prin Sfânta Taină a Hirotonei săvârșită astăzi, este prin natura și originea ei, una din cele mai sfinte și sublime responsabilități și slujiri în Biserica întemeiată de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Episcopii sunt purtători ai plinătății harului preoției Noului Testament și chipuri văzute ale prezenței lui Hristos între oameni. Episcopii Bisericii sunt, așa cum scrie Sfântul Apostol Pavel, slujitori ai lui Hristos și iconomi a ceea ce îi aparține lui Dumnezeu, și nu lor. Cuvântul grecesc, din textul pe care l-am citat, este ὑπηρέτης, și înseamnă nu doar simplu servitor, ci, în sens literal, „cel ce vâslește sub comanda cuiva”, adică un slujitor aflat într-o poziție de subordonare și ascultare completă față de Stăpânul Hristos, de aceea la slujba Hirotonei se pune Sfânta Evanghelie deasupra capului celui ce se hirotonește.

Despre originea preoției Noului Testament relatează Epistola către Evrei: „Așa și Hristos, nu El S-a slăvit pe Sine, ca să se facă Arhieru, ci Cel ce a grăit către El: *Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut*. Precum și altundeva zice: *Tu ești Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec*. Care, în zilele trupului Său, aducând cereri și rugăciuni către Cel ce putea să-L mântuiască pe El din moarte, cu strigare tare și cu lacrimi, și fiind auzit pentru evlavie, chiar dacă era Fiul, a învățat ascultarea din cele ce a pățit, și desăvârșindu-Se, S-a făcut tuturor celor ce-L ascultă pricinuitoare al mântuirii veșnice, numit fiind de Dumnezeu: *Arhieru după rânduiala lui Melchisedec*” (Evr. 5, 5-10). Arhieria lui Hristos este intim legată de ascultarea și supunerea Sa față de Tatăl, de la începutul venirii Sale în lume, despre care a mărturisit profetic regele David în Psalmul 39, 7. Aceste cuvinte profetice au fost citate și tâluite de Apostolul Pavel, zicând: „De aceea intrând în lume El zice: *Jertfa și ofrandă n-ai voit, dar trup mi-ai întocmit. Arderi de tot și pentru păcat n-ai binevoit; atunci am zis: Iată vin, în sulul cărții stă scris despre mine, ca să fac, Dumnezeule, voia Ta*” (Evr. 10, 5-9).

După întâlnirea cu femeia samarineancă, ucenicii Săi îngrijorați că nu mâncase de mult timp, Îl rugau să mănânce, însă Mântuitorul le vorbește despre o mâncare pe care ei nu o cunoșteau: ascultarea de Tatăl ceresc: „Mâncarea Mea este să fac voia Celui care M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui” (In. 4, 34). Mai mult, Mântuitorul ne asigură că nu S-a coborât din cer decât ca să asculte, și că misiunea Lui este de a mântui prin supunerea față de Dumnezeu-Tatăl, lumea pe care Adam a pierdut-o prin neascultare: „M-am pogorât din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine” (In. 6, 38).

Ascultarea lui Hristos față de Tatăl este temelia slujirii Sale față de lume. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „Fiul a slujit creației pentru că mai întâi S-a supus Tatălui în iubire. Slujirea Lui nu e umilință, ci manifestarea voinței comune a Treimii”. Hristos slujește oamenilor pentru că ascultarea Lui față de Tatăl este din iubire, iar iubirea se manifestă prin slujire. Mântuitorul Însuși a zis: „Eu, în mijlocul vostru, sunt ca unul ce slujește” (Lc. 22, 27), astfel că putem afirma că Domnul și Mântuitorul nostru este un Dumnezeu-Slujitor.

Slujirea lui Hristos este transmisă în Biserică prin succesiunea apostolică. Comentând textul din Ps. 44, 19: „În locul părinților tăi s-au născut fiii tăi; pune-i-vei pe ei căpetenii peste tot pământul”, Fericitul Augustin înțelege prin „părinți” pe Apostoli, iar

prin „fii” pe episcopi. Apostolii însă, au murit: înseamnă oare că Biserica a fost abandonată? Nicidecum: „în locul părinților voștri vor fi fiii voștri”. „Fiii”, adică episcopii, au fost trimiși de Apostoli, și Biserica îi numește la rândul lor pe aceștia „părinți”. Ei au, prin urmare, aceeași slujire și lucrare pe care au avut-o Apostolii. În scrisoarea adresată maniheului Faustus, Fericitul Augustin spune: „Biserica s-a continuat printr-o succesiune sigură, de la Apostoli până la episcopii din zilele noastre”. Succesiunea episcopilor este anume rânduită ca să îndeplinească o slujire. Modelul acestei slujiri este Domnul Iisus Hristos Care, ca Domn, S-a luptat pentru noi, și ca Arhieru S-a oferit jertfă pentru noi, iar măsura slujirii culminează în jertfa pentru frați, murind pentru toți oamenii și rugându-Se pentru cei care Îl răstigneau. Ucenicii Lui I-au imitat exemplul, astfel, Apostolul Pavel scrie corintenilor: „Eu foarte bucuros voi cheltui și mă voi cheltui pentru sufletele voastre, deși iubindu-vă mai mult, eu sunt iubit mai puțin” (2 Cor. 12, 15). Episcopul își exercită slujirea sa urmând exemplul lui Hristos „Marele Arhieru” și „Bunul Păstor”, care S-a făcut slujitorul tuturor.

În șuvoiul acestei slujiri apostolice și arhieresti am intrat și eu astăzi, din voia Domnului, pentru a-mi dedica toată voința, energia și pricepera lucrării misionare, catehetice, sfințitoare și pastorale a Bisericii locale din istorica Eparhie a Vadului, Feleacului și Clujului, pentru a contribui și eu cu smerita mea slujire la devenirea și propășirea comunității noastre eclesiale într-un loc de tămăduire, de sfințire și de mântuire pentru toți oamenii de toate vârstele și categoriile sociale, cei osteniți și împovărați sufletește și cei care simt o căutare lăuntrică după Dumnezeu. Pentru împlinirea slujirii mele cer rugăciunile și povățuirea Maicii Domnului, a Sfinților Proroci Ioan Botezătorul, al cărui nume l-am primit la botez, și Samuel, al cărui nume îl port de la călugărie. Mă voi strădui să-mi amintesc mereu de cuvintele lui: „Ascultarea este mai bună decât jertfa, și supunerea mai bună decât grăsimea berbecilor. Căci neascultarea este un păcat la fel cu vrăjitoria și împotrivirea este la fel cu închinarea la idoli” (1 Reg. 15, 22-23).

Mulțumesc cu smerenie Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pentru bunăvoință, încredere, binecuvântare și confirmare în noua mea slujire.

Vă mulțumesc cu toată ființa mea Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care după terminarea studiilor teologice m-ați hirotinit diacon, apoi preot, m-ați tuns în monahism, și sub al cărui omfor slujesc de 35 de ani, îndrumându-mă de-a lungul acestei perioade cu imensă înțelepciune, răbdare, bunătate și dragoste paternă, virtuți și harisme pe care Înaltpreasfinția Voastră le aveți din belșug, iar astăzi prin punerea mâinilor și prin rugăciunile consacrate mi-ați conferit împreună cu ceilalți preasfințiți părinți episcopi harul arhieriei. Îl rog pe Atotputernicul Dumnezeu nostru, pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pe toți sfinții, să-mi ajute să slujesc în noul cin cu credincioșie, zel duhovnicesc și în deplină ascultare sub oblăduirea Înaltpreasfinției Voastre. Știu că sunt slab și sărac, dar nădăjduiesc în cuvântul Domnului adresat Apostolului Pavel: „Îți este de ajuns harul

Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune. De aceea, foarte bucuros mă voi lăuda în slăbiciunile mele, ca să locuiesc în mine puterea lui Hristos” (2 Cor. 12, 9).

Mulțumesc cu toată inima Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan al Banatului, Preasfinților Părinți Episcopi Ignatie al Hușilor, Iustin al Maramureșului și Sătmarului, Visarion al Tulcii, Benedict al Sălajului, Macarie al Europei de Nord, și Preasfinților Episcopi și Arhieri-vicari Damaschin Dorneanul, Timotei Sătmăreanul și Gherontie Hunedoreanul care s-au ostenit pentru mine și au invocat harul Sfântului Duh pentru consacrarea mea în treapta arhieriei. Mulțumesc cordial și respectuos autorităților civile și militare pentru prezența domniilor lor, cu care nădăjduiesc într-o bună colaborare și conlucrare spre binele și folosul comunității. Mulțumesc și reprezentanților cultelor creștine din municipiul nostru prezenți la această sfântă ceremonie.

Mulțumesc întregului personal al Centrului Eparhial și de la Catedrala Mitropolitană, părintelui decan și corpului profesoral al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, părinților directori și corpului didactic al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”. Mulțumesc Corului Catedralei Mitropolitane dirijat de preacucernicul părinte profesor universitar dr. Vasile Stanciu. Mulțumesc confracților întru preoție din clerul mirean și monahal participanți la Dumnezeiasca Liturgie și Sfânta Taină a Hirotonei și tuturor clericilor, monahilor și monahiilor care, fiecare la locul unde îi este rânduit, slujesc lui Dumnezeu și oamenilor, precum și celor ce în taină mă pomenească și pe mine în rugăciunile lor. Îmbrățișez și binecuvintez cu dragoste creștinească pe toți credincioșii, frați și surori în Hristos, și fiii duhovnicești din cele două județe ale eparhiei noastre, dorindu-le sănătate, pace, bucurie, spor în viață, în credință și în înțelegerea cea duhovnicească.

Exprim intensă recunoștință și neprețuit respect față de toți dascălii mei din Școala Generală din satul natal, Ciuruleasa, de la Liceul din Abrud, de la Seminarul Teologic din Cluj-Napoca și de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, precum și față de părinții duhovnicești care m-au educat, format și călăuzit pe calea vieții în credință.

Sentimente de grațitudine și recunoștință port în suflet și pentru frații mei Gheorghe și Viorel și pentru cumnatele mele Rodica și Nicolina, împreună cu nepoții mei și familiile lor și pentru toate celelalte rudeni, care sunt alături de mine.

Îi salut și îmbrățișez cu toată afecțiunea pe dragii și bunii mei consăteni de pe plaiuri mirifice ale Munților Apuseni, prezenți, în frunte cu preotul paroh Traian Borza, cu domnul primar Ioan Cioara și domnul director al Școlii Generale Rusalin Sicoe.

Vă mulțumesc dumneavoastră, tuturor celor ce m-ați însoțit și întărit astăzi cu rugăciunea, luând parte la această sfântă solemnitate și care cu prezența dumneavoastră aici, la Catedrala Mitropolitană, ați sporit-o și înfrumusețat-o. Bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze pe fiecare în mod deosebit și să vă dăruiască toate cele de folos, și vă rog să mă pomenești și de acum încolo, când vă aduceți aminte.

Câteva gânduri despre lupta cu gândurile (II)

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

Ln angajamentul nostru față de Dumnezeu asumăm un set de principii și norme de viață care induc o anumită conduită religioasă, fiind adesea tentați, în mod pueril, să rezumăm credința la aspectul ei exterior. Dar pe măsură ce aprofundăm lucrurile, vom constata realitatea complexă a războiului interior cu gândurile rele și imperativul izbândei față de puterile întunerului, fără de care nu putem dobândi mântuirea. „Toată lupta omului are loc în gânduri”¹, ne spune Omilistul macarian, adăugând: „dacă cineva, auzind cuvântul lui Dumnezeu, pornește la luptă, aruncă de la sine lucrurile acestei vieți și lanțurile lumii, se leapădă de toate plăcerile trupesti, se dezleagă de toate acestea, perseverează și consacră tot timpul Domnului, un astfel de om poate să afle că în inimă îl așteaptă altă luptă, altă împotrivire ascunsă și alt război împotriva cugetelor iscate de duhurile răutății”². Această luptă – prefigurată biblic de conflictul poporului evreu cu Egiptul și cu popoarele canaanite – „nu încetează până la ultima noastră suflare”³, iar omul caută modalități de a birui. Însuși Hristos a fost ispitit de Satana, dar l-a învins, „dându-ne nouă biruința Sa”⁴. Teologia și spiritualitatea Bisericii ne învață cum să ne însușim această biruință.

Psihologia ascetică trebuie analizată în strânsă conexiune cu demonologia, câtă vreme puterile răului manipulează mintea omului, cel mai frecvent prin activarea memoriei și amplificarea imaginației. Ca urmare a unei vaste observații și a unei îndelungate experiențe, Părinții neptici – nevoitori care trăiau izolați, cu o viață exterioară redusă la minim iar prin aceasta expuși unui necruțător război lăuntric – au conceput câteva metode și chiar tratate de combatere a gândurilor rele. Rugăciunea curată – aspirația oricărui ascet – nu e cu puțință fără respingerea acestor gânduri.

Cuv. Isihie Sinaitul vorbește despre trezvie (*nepsis*), ca „metodă duhovnicească durabilă... care, cu ajutorul lui Dumnezeu, izbăvește pe om cu totul de gânduri și cuvinte pătimase”⁵. Ea constă în fixarea atentă a gândului ivit în minte, analiza lui și mai ales supravegherea fanteziei. Gândurile sunt întâmpinate în faza lor incipientă („de la cel dintâi început al răsăririi lor în cuget”⁶), evitându-se astfel elaborarea lor ulterioară. Gândurile rele (*logismoî*) produc sentimente negative, urmate de patimi și comportamente deviate. Și psihopatologia, generată de gânduri sau cogniții iraționale, poate fi corectată prin tehnici cognitive, psihoterapeutul abordând, în discuțiile cu interlocutorul său, problematica gândurilor disfuncționale. Noianul de sentimente și trăiri lăuntrice dezzechilibrate ar putea fi împiedicat de o mai bună gestionare a gândurilor. Poftele și pornirile iraționale, fobiile, stresul, obsesiile și diversele frământări sufletești pleacă de la gânduri neabordate corect. „Nu trebuie primite gândurile de acest fel”⁷, spun psihologii, nu trebuie discutat cu aceste gânduri. „Gândurile nu intră cu forța. Gândurile bat la ușă. Amenință. Deranjează. Însă nu intră cu forța. Gândurile intră doar atunci când le deschidem noi... Cugetelor rele nu trebuie să le dăm spațiu. Să fim nepăsători, să le lășăm să bată la ușă. Cum? Concentrându-ne mereu în altă parte”⁸. La rândul lui, Cuv. Paisie Aghioritul vorbește de „nepăsarea cea bună”, necesară mai ales celor sensibili, sau „disprețuirea diavolului”. Diavolul va insista cu gândurile rele, dar dacă omul „nu discută cu ele, acelea se taie singure, pentru că nu sunt hrănite”⁹.

În toiul ispitei, atenția minții se fixează stăruitor asupra gândului insinuant, iar uneori nicio metodă ascetică

nu dă rezultate. Cuviosul Sofronie Saharov e de părere că, în asemenea situații, chiar anumite îndeletniciri banale, care scot mintea din fixația ei, pot fi de mare ajutor: „Când nu reușim să biruim cu rugăciunea gândurile pătimase, putem citi, dacă nu putem citi, să găsim o oarecare îndeletnicire, sau pe cineva cu care să vorbim, doar doar ne vom slobozi de acea patimă... luptați-vă pe toate căile: cu osteneala, cu vreo plimbare, cu vreo îndeletnicire oarecare, intelectuală sau fizică, printr-o conversație cu vreun frate ș.a.m.d. Toate acestea, în sine, sunt lucruri mici, însă rezultatul obținut într-o astfel de luptă este deosebit de prețios”¹⁰.

Părinții Bisericii au știut mereu că fără Dumnezeu nimeni nu poate birui, cu adevărat, acest soi de gânduri. „Să stăm împotriva gândurilor noastre chemând pe Dumnezeu ca aliat în lupta noastră și să alungăm din noi duhurile rele”¹¹. În zorii monahismului creștin, nevoitorii au conștientizat deja, în reclusiunea lor, amplitudinea acestui război căutând soluții de izbândă. Împotrivirea față de aceste gânduri a fost considerată o metodă eficientă. Cunoscătorii desăvârșiți ai Sfintei Scripturi, au alcătuit strategii de combatere a duhurilor rele prin metoda *antirrhesis* – fiecărei sugestii demonice i se opunea un citat biblic adecvat, în maniera înfruntării diavolului în pustia Qarantaniei de către Mântuitorul Iisus Hristos. Evagrie Ponticul a sistematizat toate aceste citate, într-o celebră scriere, *Antirrhethikos*, care însuma nu mai puțin de 487 de pasaje biblice ca replici împotriva sugestiilor demonice¹². Dacă pentru un monah cu o vastă cultură această metodă a dat roade – în pofida faptului că este obositoare, blochează mintea în stufosul catalog de citate și induce sentimentul unei autosuficiențe în această luptă – pentru monahii de mai târziu, ea s-a dovedit ineficientă. Un mare avvă contemporan afirmă chiar: „pentru a birui gândurile rele sau și doar deșarte, metoda cea mai reușită nu este întotdeauna împotrivirea lor directă”¹³.

Putem trimite aici, ca procedeu de combatere a gândurilor rele, și la o „psihologie pozitivă”, dacă e să ne referim la scrierile Cuviosului Paisie Aghioritul. El îndeamnă să găsim mereu o circumstanță atenuantă, o cale de a vedea lucrurile într-o lumină favorabilă, de a cultiva, cu alte cuvinte, gândurile bune, pentru că ele „apucă înainte și paralizază gândurile rele”¹⁴. „Cea mai bună acțiune a omului este să-și facă o fabrică de gânduri bune... Când vrăjmașul îți aduce gândurile rele, să încerci să le alungi și să le înlocuiești cu gânduri bune. Dumnezeu văzând intenția ta cea bună, se va milostivi și te va ajuta”¹⁵. Acest procedeu poate îmbunătăți și calitatea relațiilor interumane, marcate, de multe ori, de suspiciune.

Pentru Părinții filocalici, pe lângă trezvie, cea mai eficientă metodă pentru izgonirea vrăjmașilor spirituali a constituit-o „chemarea deasă a lui Iisus Hristos”¹⁶ sau „rugăciunea trează și deasă”¹⁷. E ceea ce mai târziu s-a numit rugăciunea lui Iisus, care șterge „gândurile împlântate și fixate în inimă, fără voia noastră”¹⁸. Rugăciunea

lui Iisus, în simplitatea ei, va înlocui cu timpul complicatele cataloage cu versete biblice utilizate o vreme ca modalitate de combatere a duhurilor rele¹⁹. Puterea dumnezeiescului nume al lui Iisus a fost socotită arma desăvârșită împotriva gândurilor rele, plecând și de la analogia oferită de Psalmul 136, 9: pruncii fiicei Babilonului sunt zdrobiți de piatră, iar Piatra este Hristos, în interpretarea Părinților. În sens larg, orice rugăciune ajută (câtă vreme „trecem de la conversația cu vrăjmașul la conversația cu Dumnezeu”²⁰), pentru că „gândurile cele rele se împuținează și nu mai găsesc loc în noi” când „petrecem în psalmi și cântări”²¹, așa cum ajută și alte practici ascetice: „umilirea sufletului și necazul trupului”²², disprețuirea slavei omenești²³, liniștirea minții²⁴, sau înălțarea minții spre cer sau „altă oarecare desfacere de lucruri și de loc”²⁵, îndepărtarea de locurile, persoanele și împrejurările care favorizau căderile noastre²⁶, studiul duhovnicesc, „înfrânarea și dragostea față de aproapele”²⁷, „amintirea morții”²⁸, osândirea de sine²⁹, „zdrobirea cugetului”³⁰ și chiar necazurile. „Când acceptăm necazurile și-I mulțumim lui Dumnezeu pentru ele, ne eliberăm de demoni, de gândurile care ne stăpânesc și ne obosesc cel mai mult”³¹. De asemenea, „mila este un «detoxifiant» extraordinar”³².

Pentru a rupe firul gândului obositor și a destrăma falsele lui scenarii, de mare ajutor este mărturisirea lui, devoalarea lui. Raportarea la un părinte duhovnicesc și sfătuirea cu el ușurează mult războiul duhovnicesc. „Să arătăm Părinților nu numai faptele, ci și gândurile noastre... prin însuși faptul că-și arată Părinților gândurile rele ale sale, le veștejește pe acestea și le face mai slăbite... gândurile cele rele, date pe față prin mărturisire desăvârșită, se grăbesc să fugă dela om”³³. E o cale sigură de izbăvire. Firește, mărturisirea gândurilor presupune și spovedania, cu efecte terapeutice mai pronunțate pe măsura intensității pocăinței. La rândul lui, părintele duhovnicesc va putea fi de ajutor grație experienței lui, dată mai ales de virtutea discenământului (*diakrisis*). Pe de altă parte, neîncrederea în propriul gând și ascultarea sunt indispensabile ucenicului. „Ca să fie ajutat, trebuie să aibă duhovnic, să aibă încredere în el și să-l asculte. Dacă nu are încredere și nu ascultă, nu-i poate pleca gândul ce-l supără”³⁴.

Ca să ne eliberăm de gândurile rele, cerem izbăvire și pace de la Dumnezeu, cerem cu stăruință vindecarea minții noastre, vindecare pe care Hristos o aduce. Rugăciunile pregătitoare pentru Sfânta Împărtășanie pun foarte bine în relief acest aspect, euharistia constituind, indubitabil, leacul cel mai eficient împotriva gândurilor care ne împovărează. Ne împărtășim „spre sănătatea sufletului și a trupului și spre ștergerea și pierderea cu totul a cugetelor, a gândurilor și a deprinderilor celor rele și a nălucirilor de noapte ale duhurilor celor viclene și întunecate”³⁵, rugându-ne, în același Canon: „Și să-mi fie mie Sfintele Tale Taine spre tămăduire și curățire, spre luminare și pază, spre mântuirea și sfințirea sufletului și a trupului, spre izgonirea a toată nălucirea, a faptei celei rele și a lucrării diavolești care se lucrează cu gândul întru mădularele mele”³⁶. Neîndoielnic, energia tămăduitoare ce emană din persoana lui Hristos, vădită în viața Bisericii și în învățătura Părinților, e remediu sigur pentru cei copleșiți de povara gândurilor rele.

¹⁹ Cf. Tomáš Špidlík, *Spiritualitatea Răsăritului creștin. I. Manual sistematic*, trad. diac. Ioan I. Ică jr, ed. Deisis, Sibiu, 1997, p. 281.

²⁰ Arhim. Sofronie, *Cuvântări duhovnicești*, vol. I, p. 265.

²¹ Casian Romanul, *Cuvânt plin de mult folos, despre Sfinții Părinți din pustia sketică și despre darul deosebiri*, în *Filocalia*, vol. I, ed. cit., p. 128.

²² Marcu Ascutul, *Despre cei ce-și închipue că se îndreptăză din fapte*, în *Filocalia*, vol. I, ed. cit., p. 302.

²³ Marcu Ascutul, *Răspuns acelor care se îndoiesc de dumnezeiescul botez*, în *Filocalia*, vol. I, ed. cit., p. 303.

²⁴ Diadoh al Foticeii, *Cuvânt ascetic 26*, în *Filocalia*, vol. I, ed. cit., p. 343.

²⁵ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Capete despre dragoste IV*, 48, *Filocalia*, vol. II, ed. cit., p. 137.

²⁶ Arhim. Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, p. 142.

²⁷ Talasie Libianul, *Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte I*, 14, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 61.

²⁸ Isihie Sinaitul, *Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute I*, 17, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 45.

²⁹ Isihie Sinaitul, *Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute II*, 36, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 75.

³⁰ Sf. Ioan Scărarul, *Scara XXVI*, III, 2, în *Filocalia*, vol. IX, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 1980, p. 370.

³¹ Monahia Siluana Vlad, *Cum să ne aflăm odihna de la gânduri*, ed. Doxologia, Iași, 2019, p. 41.

³² *Ibidem*, p. 40.

³³ Casian Romanul, *Cuvânt plin de mult folos, despre Sfinții Părinți din pustia sketică și despre darul deosebiri*, în *Filocalia*, vol. I, ed. cit., p. 135.

³⁴ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovnicești*, vol. III, p. 52.

³⁵ *Carte de rugăciuni*, ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012, p. 199.

³⁶ *Ibidem*, p. 192.

¹ Omilia 6, 3, col. II, în Sfântul Macarie Egipteanul, *Scrieri. Omilii duhovnicești*, trad. Pr. Prof. Constantin Cornițescu, EIBMBOR, București, 1992, p. 122.

² Omilia 21, 1-4, col. II, în Sfântul Macarie Egipteanul, *Scrieri. Omilii duhovnicești*, pp. 194-195.

³ Arhim. Sofronie, *Cuvântări duhovnicești*, vol. II, trad. Ierom. Rafail (Noica), ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2008, p. 196.

⁴ Teodor al Edesei, *Una sută capete foarte folositoare 62*, în *Filocalia*, vol. IV, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1948, p. 220.

⁵ Isihie Sinaitul, *Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute I*, 1, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 41.

⁶ Marcu Ascutul, *Răspuns acelor care se îndoiesc de dumnezeiescul botez*, în *Filocalia*, vol. I, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1947, p. 302.

⁷ Dr. Dmitri Avdeev, *De vorbă cu un psihiatru ortodox*, trad. Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas, ed. Sophia, București, 2006, pp. 399-100.

⁸ Elefterios Eleftheriadis Psiholog M. Sc., *Toate sunt gânduri. Despre o viață fără stres*, trad. Cristian Spătaru, ed. Egumenița, Galați, 2023, p. 97.

⁹ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovnicești*, vol. III, *Nevoia duhovnicească*, trad. Ieroschim. Ștefan Nuțescu, ed. Evanghelismos, București, 2003, p. 42.

¹⁰ Arhim. Sofronie, *Cuvântări duhovnicești*, vol. I, trad. Ierom. Rafail (Noica), ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, p. 276.

¹¹ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Cuvânt ascetic 41*, în *Filocalia*, vol. II, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2008, pp. 58-59.

¹² Vezi Evagrie Ponticul, *În luptă cu gândurile. Despre cele opt gânduri ale răutății și replici împotriva lor*, trad. diac. Ioan I. Ică jr, ed. Deisis, Sibiu, 2006.

¹³ Arhim. Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, trad. Ierom. Rafail (Noica), ed. Sophia, București, 2005, p. 50.

¹⁴ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovnicești*, vol. III, p. 18.

¹⁵ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovnicești*, vol. III, pp. 61-63.

¹⁶ Isihie Sinaitul, *Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute I*, 28, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 61.

¹⁷ Isihie Sinaitul, *Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute II*, 79, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 103.

¹⁸ Isihie Sinaitul, *Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute II*, 35, în *Filocalia*, vol. IV, ed. cit., p. 90.

Nunta mesianică din Cana (In. 2, 1-11) Maica Domnului - Mijlocitoare

Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă

1. Preliminarii

Evangelia după Ioan o prezintă pe Maria, Maica Domnului, într-o manieră cu totul deosebită de cea a Evangheliștilor sinoptici, Matei, Marcu și Luca. Menționată de mai multe ori în Evanghelia a IV-a (In. 2, 1.3.5.12; 6, 42; 19, 25-27), Maicii Domnului nu i se dă niciodată numele.

Evanghelistul Ioan nu o numește niciodată cu numele de Maria, ci numai sub titlul de „mama lui Iisus”, „mama sa” sau, simplu, „femeie”. Sub aceste nume se ascunde, dincolo de persoana sa, rolul pe care și l-a asumat, unic prin raportarea sa la Fiul lui Dumnezeu, pe Care L-a născut, devenind „Maica Domnului” (Lc. 1, 43), motiv pentru care Biserica a numit-o, în mod predilect, „Născătoare de Dumnezeu” - Theotokos. Numind-o cu aceste apelative, Evanghelistul Ioan îi acordă Mariei rangul cel mai înalt care i se cuvine și pe care el intenționează să-l scoată în relief, în mod evident, și anume de Mama Fiului lui Dumnezeu întrupat, sau „Femeia” prin excelență, din sânul creației.

Pe tot cuprinsul Evangheliei după Ioan, Maria nu este prezentă decât în 2 momente: **la Cana**, unde, ridicând vălul de pe misterul persoanei lui Iisus, determină începutul operei revelatoare a lui Dumnezeu în Fiul Său; și **la Cruce**, când Fiul ei, în ultimul moment al misiunii Sale mântuitoare, o încredințează ca mamă ucenicului Său iubit (In. 19, 25-27), fapt deloc lipsit de o semnificație mariologică, caracteristică Evangheliei a IV-a.

Poate fi numit „momentul Cruce” acela în care Iisus s-a gândit să o facă pe mama Sa și mama spirituală a tuturor celor ce cred în El? Credem că da, pentru că altfel cuvintele adresate ucenicului „iată mama ta!” (In. 19, 27), deși nu era mama lui, nu ar avea niciun înțeles.

Cât privește evenimentul Cana, la o primă vedere, episodul este relatat într-un text simplu, dar, în realitate, el poartă în sine o bogată semnificație teologică, și pe care, în parte, o vom accentua în cele ce urmează.

2. Maria, Maica Domnului – Mijlocitoare (2, 3-5)

Relatarea desfășurării evenimentului nunții din Cana Galileii începe cu precizarea Evanghelistului că „și mama lui Iisus era acolo”, precum și „Iisus cu ucenicii Săi (2, 1-2).¹

În timpul nunții, într-un anumit moment, se termină vinul. Maria este prima, din afara familiei, care observă acest impas în care au intrat, în special, familiile mirilor. Terminarea băuturii, în toial nunții, compromitea total evenimentul. Așa se face că ea, cu toate că nu a fost rugată de nimeni să intervină pe lângă Fiul ei pentru vreo minune, se apropie de Iisus și-I zice: „Nu mai au vin!” (In. 2, 3).

Pentru toți cei prezenți la nuntă, Maria nu era altcineva decât o simplă invitată la eveniment. Iar Iisus, la fel, nimeni altul decât copilul ei, prezent și el acolo cu niște prieteni de ai Lui. Nimeni nu cunoștea cine este El, cu adevărat, în afară de Maria, Mama Sa. Doar ea singură știa că El nu este un simplu tânăr, care a venit și el la o nuntă, ci că este Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Răspunsul lui Iisus, dat mamei Sale, este, însă, surprinzător. Iată cuvintele Lui: „A zis ei Iisus: Ce este Mie și ție, femeie? (Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι). *Încă n-a venit ceasul Meu* (Ὁὔπω ἦκει ἡ ὥρα μου)” (In. 2, 4). O întrebare de acest fel, vizează, de obicei, o intervenție inoportună. În cazul de față, ea pare a fi motivată de afirmația următoare: „Ceasul Meu încă n-a venit”.

Dar, pentru a înțelege mai bine sensul acestor cuvinte, care constituie prin ele însele o lectură dificilă, este nevoie să facem o referire la existența a două nivele de exprimare, specifice Evanghelistului Ioan. Fiecare eveniment relatat în Evanghelia sa comportă un **nivel istoric**, prin care se redă, simplu, înțelesul său, și un **nivel teologic**, în care autorul istorisește faptele, aproape toate, în lumina evenimentului pascal, învâluindu-le într-un profund simbolism teologic. Astfel, în Evanghelia a IV-a, istoria și teologia se întrepătrund în relatarea evenimentelor mântuitoare.²

Ceea ce iese în evidență, înainte de toate, din acest dialog, este *simțământul de milă*, de compasiune al Maicii Domnului, față de suferința, nevoia, impasul uman, de orice fel. Pentru ea, suferința altora devenise suferința ei.

Relatarea Evanghelistului dezvăluie clar, în acest context, ceea ce reprezenta și însemna Iisus pentru mama Sa, dar mai ales felul în care ea se raporta la Fiul ei din calitatea pe care o avea. Iisus nu săvârșise încă nicio minune, dar mama Sa știa, în desăvârșita ei credință, cine era cu adevărat Fiul ei și că Lui toate îi sunt cu putință și că nu trebuie să fie rugat, să facă binele care se cuvenea făcut și pe care numai El putea să-l săvârșească. Acesta este motivul pentru care ea nu-L roagă nimic pe Fiul ei, ci doar îi prezintă, simplu, nevoia omenească, informându-L că vinul de la nuntă s-a terminat: „Nu mai au vin”. Acesta este momentul în care este pus în evidență de către Evanghelist *rolul de mijlocitoare al Maicii Sfinte*, pe lângă Fiul ei, pentru suferința și nevoia omului.

Răspunsul lui Iisus a fost foarte discutat de-a lungul timpului și înțeles în modul cel mai negativ până astăzi. Luat în sine, și integrat în limbajul biblic, răspunsul Său, adresat mamei Sale, poate fi înțeles în 2 moduri, ca însemnând:

a. *fiu un refuz de dialog și o profundă opoziție vizavi de o problemă* (cf. Mc. 1, 24; 5, 7; Mt. 8, 29)

b. *fiu un început de divergențe de vederi, opinii, și chiar lipsa unei comunicări între 2 persoane* (cf. 1 Reg. 17, 17-18; 2 Cron. 35, 21; Osea 4, 17 etc.).

În cazul de față, cuvintele lui Iisus adresate mamei Sale trebuie înțelese în spiritul celui de-al doilea mod de exprimare, și anume, în sensul că El vrea să afirme că relația Sa cu mama Lui nu se situează doar pe un plan pur uman, ci mai degrabă într-unul mult superior celui pământesc, și anume acela al misiunii Lui ca revelator al Tatălui. Astfel, în timp ce Maria se oprește la înțelesul unui simplu vin, care lipsește la un eveniment, ca cel al nunții, Iisus, dimpotrivă, trece dincolo de semnificația unui vin obișnuit, înțelegând, prin ceea ce Maria îi sugera, începutul lucrării Sale mesianice, situând răspunsul Său în planul împlinirii voinii lui Dumnezeu. El înțelege prin vinul pe care urma să-l ofere nuntașilor, prin minune, *darul mesianic al vieții veșnice*, simbolizat prin vinul cel nou, euharistic, oferit omului într-un plan superior de înțelegere a relației sale cu Dumnezeu.³

Dar noutatea acestui dar, pe care Iisus avea să-l aducă omului, era o binefacere care urma să fie asociată cu „Ceasul Său”.

Se pune, acum, întrebarea: Care este semnificația cuvintelor „Ceasul Meu n-a venit încă” (In. 2, 4), rostite de Iisus, în iconomia primei minuni, cu valoare de „semn”, săvârșită la Cana?

Evanghelistul nu o spune în mod expres, dar în ansamblul Evangheliei această semnificație este bine determinată. „Ceasul” lui Iisus nu este momentul în care El urma să săvârșească prima minune, ci *realitatea timpului patimilor, morții și învierii Sale, toate înțelese de Evanghelist ca formând un eveniment mântuitor unic.*⁴

Dintr-o altă perspectivă teologică, „Ceasul” lui Iisus înseamnă întreaga Sa viață pământească trăită în conformitate cu voința Tatălui. Acesta începe, oarecum, la Cana, și atinge plenitudinea sa pe Cruce, punctul culminant al revelației mesianice a lui Iisus către lume și preludiul întoarcerii Sale din nou la Tatăl (In. 7, 30; 8, 20; 13, 1; 17, 1; 19, 27).

Expresia „Ceasul meu” apare de mai multe ori în Evanghelia după Ioan, de unde rezultă clar ce a înțeles Evanghelistul, dar mai ales ceea ce a vrut să transmită, prin cuvintele menționate:

- În 7, 30 se spune: „...nimeni n-a pus mâna pe El, pentru că nu venise încă ceasul Lui” - „ceasul Lui” însemnând în text *ceasul morții*.

- În 12, 23 Evanghelistul consemnează: „Iisus le-a răspuns, zicând: *A venit ceasul ca să fie preaslăvit Fiul Omului*”. Și din acest text rezultă clar că Ioan înțelegea prin preamărirea lui Iisus, moartea Sa.

- În același sens al semnificației preamării lui Iisus prin moarte sunt consemnate de Evanghelist și cuvintele: „Părinte, a venit ceasul! Preamărește pe Fiul Tău, ca și Fiul Tău să te preamărească” (In. 17, 1).

Așadar, Evanghelistul Ioan înțelege prin expresia „Ceasul Meu” timpul pătimirii și al morții lui Iisus Hristos, care coincide, în mod paradoxal, în viziunea sa, cu supremul act de preamărire a lui Iisus. Astfel, preamărirea lui Hristos prin moartea Sa de pe Golgota coincide în Evanghelia a IV-a chiar cu începutul activității Sale publice mesianice. Așadar, Cana pune început „ceasului” preamării finale a lui Iisus.

Cât privește apelativul „femeie”, dat de Mântuitorul Hristos mamei Sale, nu trebuie să vedem nicidecum în acest cuvânt vreun semn de lipsă de respect din partea Sa. Fecioara Maria, Născătoarea Mântuitorului lumii este, din această perspectivă, „femeia” prin excelență în sânul creaturii.

Dacă Adam a numit-o „femeie” pe Eva (Fac. 2, 23), care avea să devină mama tuturor celor vii (Fac. 3, 20), cu atât mai mult se cuvine acest titlu Mariei, care este *Mama vieții însăși*, adică a lui Iisus Hristos, Cel Ce S-a definit pe Sine „Calea, Adevărul și Viața” (In. 14, 6). Și, dacă Eva a fost numită „femeie”, cuvânt care, în ebraică „ișah” = femeie, vine de la cuvântul iș = bărbat, ca una a cărei demnitate derivă din cea a lui Adam, cu atât mai mult se potrivește acest titlu Sfintei Fecioare Maria, a cărei demnitate își are izvorul în Hristos, Adam cel de pe urmă (cf. 1 Cor. 15, 45).⁵

Acesta este și motivul pentru care Mântuitorul Hristos se va adresa mamei Sale cu același cuvânt, „femeie”, și în momentul culminant de pe Cruce, când o încredințează ca mamă „Ucenicului iubit” și, implicit, tuturor aceluia ce cred în El și îi urmează: „Atunci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care-l iubea stând alături, i-a zis mamei Sale: „Femeie, iată, fiul tău!” Apoi i-a zis ucenicului: „Iată, mama ta!” Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine” (In. 19, 26-27).

Referitor la acest text, mitropolitul de vrednică pomenire Bartolomeu V. Anania spune că „dimensiunii filiale i se adăuga, acum, cea spirituală, prin care Maria, „Eva cea nouă”, devine Maica tuturor credincioșilor. Semnificația e atestată de faptul că Iisus ascultă, la Cana, *rugămintea* mamei Sale de a-și începe, aici și acum, lungul șir al minunilor care-I adevăresc dumnezeirea”.⁶

Potrivit, însă, contextului teologic al episodului Cana, mai potrivită este expresia „*mijlocirea*”, decât „*rugămintea*”, termen care redă mult mai bine intenția mariologică a Evanghelistului de a accentua noul rol asumat de Maria pe lângă Fiul ei, și anume, acela de a fi mijlocitoare pentru toți creștinii. Așadar, la Cana, Iisus ascultă *mijlocirea* mamei Sale, și nu o rugămintea a ei, care nu apare în text.

În ceea ce privește semnificația cuvintelor „Ce este Mie și ție, femeie?”, ca răspuns al lui Iisus dat mamei Lui, aceasta trebuie determinată în strânsă legătură cu a doua parte a răspunsului Său: „*Încă n-a venit ceasul Meu*”, adică timpul preamării Sale.

Așadar, în răspunsul Mântuitorului Hristos trebuie înțeles și intuit ceva și din taina Maicii Domnului, și anume, rolul ei de mijlocitoare pe lângă Fiul ei și puterea sa ca „femeie-mamă”, născând pe Cel ce este viața prin excelență, ca Dumnezeu. *Mai precis, puterea unică pe care a avut-o, izvorând din calitatea de mamă și din credința ei în Fiul său, ca Dumnezeu adevărat, a grăbit „ceasul” lui Hristos, intervenind și schimbând, astfel, într-un anumit sens, chiar planul de desfășurare cronologică a lucrării de mântuire a lumii.* Atâta putere a avut și are Maica Domnului pe lângă Fiul ei!

Maria deschidea, astfel, la Cana, calea umanității spre întâlnirea cu Hristos și comuniunea cu El pentru totdeauna.

(Va urma)

¹ Se pare că la nunta din Cana nu va fi luat parte grupul complet al ucenicilor lui Iisus, deoarece Ioan vorbește de cei „Doisprezece” abia în cap. 6, 67, cu ocazia relatării unei alte minuni, este adevărat, din același prim an de activitate publică a Domnului.

² Cf. Georges Zevini, *Commentaire spirituel de l'Évangile de Jean*, Paris,

1995, vol. I, p. 67.

³ A se vedea detalii în acest sens la G. Zevini, *Commentaire spirituel...*, p. 69.

⁴ Pentru amănunte legate de semnificația „ceasului lui Iisus” se vedea, R. Schnackenburg, *Das Johannesevangelium*, Freiburg-Basel-Wien, 1967, I Teil,

pp. 333-334; G. Zevini, *Commentaire spirituel...*, pp. 69-70.

⁵ A se vedea detalii la Vasile Mihoc, „Nunta din Cana (In. 2, 1-12)”, în rev. *Iisus Biruitorul*, nr. 6, Sibiu, 1996, p. 2.

⁶ Cf. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Verșine diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de BARTOLOMEU V. Anania, București, 2001, 1558 p.

Centenarul Patriarhiei Române. Restituiri istorice și documentare: VIII. Pledoaria lui Ioan Lupaș

CȘ II Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

n ardelean ilustru care a avut o contribuție majoră la înființarea Patriarhiei Române a fost preotul academician Ioan Lupaș (1880-1967), care a întocmit cea mai detaliată pledoarie istoriografică în favoarea ridicării Bisericii Ortodoxe Române la rangul de patriarhie. Istoric de mare prestigiu, preot și protopop cu vervă apostolică, teolog și publicist prolific, implicat în lupta națională a românilor ardeleni înainte de Marea Unire, condamnat și închis pentru afirmarea idealurilor sale național-politice atât de guvernul maghiar, cât și de cel comunist român, Ioan Lupaș s-a bucurat de o mare autoritate în viața Bisericii și în istoriografia românească din prima jumătate a secolului XX, fiind unul dintre fondatorii școlii românești de istorie de la Cluj¹.

Născut în Săliștea Sibiului, la 9 august 1880, a învățat la școala confesională ortodoxă din localitatea natală, apoi la gimnaziul de stat din Sibiu (1892-1899) și la celebrul gimnaziu ortodox românesc din Brașov (1899-1900), actualul Colegiu Național „Andrei Șaguna”. După examenul de maturitate a studiat istoria la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta (1900-1904), urmând ulterior o specializare la Universitatea din Berlin. În 1905 a dobândit doctoratul în istorie la Budapesta cu o disertație despre Biserica Ortodoxă din Transilvania și unirea cu Biserica Romei². Revenit în Transilvania a fost numit profesor la Institutul Teologic-Pedagogic Andreian din Sibiu (1905-1909), de unde a fost îndepărtat la presiunea guvernului de la Budapesta, fiind apoi ales preot și protopop în Săliștea natală (1910-1919). În august 1916 a fost arestat de autoritățile maghiare și internat în lagărul de la Șoproon, de unde va reveni în vara anului 1917. În toamna anului următor s-a implicat în unirea Transilvaniei cu România, conducând cea mai numeroasă delegație la Adunarea Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918. În anul 1919 a fost numit profesor la Universitatea „Daciei Superioare” din Cluj, refondată ca românească, unde a predat până în anul 1945, când a fost epurat de guvernul Groza. La 1 februarie 1920 a fondat alături de Alexandru Lapedatu Institutul de Istorie Națională din Cluj, pe care l-a condus ca director între anii 1920 și 1945. La recomandarea lui Nicolae Iorga a fost ales membru corespondent (29 mai 1914), apoi titular (17 mai 1916) al Academiei Române, iar după Marea Unire s-a implicat în politică ca senator și deputat, ministru al Sănătății și Ocrotirii Sociale (1926-1927) și al Cultelor și Artelor (1937-1938). În noaptea demnitarilor (5/6 mai 1950) a fost arestat de comuniști și închis la Sighet (1950-1955). După eliberare s-a stabilit la București, unde a trecut la cele veșnice în 3 iulie 1967 și a fost înmormântat în cimitirul Mănăstirii Cernica³.

Ca protopop al Săliștei și apoi profesor universitar la Cluj, Ioan Lupaș a făcut parte din forurile de conducere ale Mitropoliei Ardealului, apoi ale Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, deci din congresele naționale bisericești de la Sibiu și din sinoadele eparhiale de la Cluj. Ales deputat al Săliștei în Parlamentul României, Lupaș a susținut o serie de discursuri pe probleme bisericești, sociale și patriotice de la tribuna parlamentului. Intervențiile sale în sinoadele bisericești sau în ședințele parlamentare au fost publicate în presa epocii și în broșuri, din cuprinsul lor observându-se rolul pe care l-a jucat în dezbaterile referitoare la unificarea juridic-canonice și administrativ-legislativă a Bisericii Ortodoxe Române. Astfel, în anii 1919-1925, Ioan Lupaș s-a afirmat între cei mai importanți avocați ai principiilor

Statutului Organic de organizare bisericească și ai preluării acestora în Legea și Statutul de organizare a BOR din 1925⁴.

La finalul anului 1924, când ideea întemeierii patriarhiei a fost făcută publică în societatea românească, profesorul Lupaș s-a numărat între cărturarii de prestigiu care s-au pronunțat limpede și argumentat, mai ales din punct de vedere istoric, în favoarea realizării acestui proiect major cu implicații ecleziastice și naționale. Astfel, un prim expozeu lupoșian intitulat simplu și sugestiv „Patriarhia românească” a apărut la 11 ianuarie 1925 în ziarul clujean „Societatea de mâine”, preluat apoi în ediția din 18 ianuarie a foii duminicale „Cuvântul Poporului” de la Sibiu. În primul paragraf, profesorul își anunța cititorii că „anul 1925 va avea de înregistrat și înălțarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de patriarhie”, eveniment „de mare importanță în viața națiunii române și a bisericii sale”, care „nu va surprinde pe nimeni”, deoarece reprezenta încununarea unui proces firesc al „organizațiunii noastre bisericești”. Lupaș recurgea în primul rând la argumente de natură istorică, subliniind legătura canonică care existase în secolele XVI-XVII între mitropolitul din Ardeal și cel al Ungrovlahiei, primul fiind sufragantul celui alt, numit de aceea în unele surse „arhimetropolit”. Mai departe menționa că această chestiune a fost discutată în ședința „Constituentei bisericești” din 25 mai 1921, când „reprezentanții Basarabiei au arătat că dorința unanimă a preoțimii de acolo este să se procedeze cu un ceas mai degrabă la înființarea patriarhiei românești”, dorință la care s-au asociat și reprezentanții bisericii ardeleni „subliniind serioasele motive de ordin psihologic, istoric, canonic și național, care cer, mai ales în împrejurările actuale, să se dea Bisericii Ortodoxe Române plenitudinea organizării ierarhice, înălțându-se cel dintâi dintre conducători la demnitatea de patriarh al tuturor românilor”. Motivul amânării adoptării acestei decizii era explicat atât de necesitatea informării, consultării și obținerii acordului celorlalți patriarhi răsăriteni, cât și de finalizarea noului statut de organizare bisericească. Lupaș își încheia expozeul precizând că momentul proclamării patriarhiei a sosit, iar faptul că „cel dintâi patriarh al românilor va fi un ardelean” trebuie perceput „ca un semn de înaltă răsplată a dreptății divine pentru toate suferințele și împilările pe care le-a îndurat poporul nostru de la toți conducătorii politici ai Transilvaniei pentru tenacitatea exemplară și eroismul mucenicesc ce l-a însuflețit în lupta milenară de apărare a credinței străbune”⁵.

Dintr-o scrisoare expedită de mitropolitul primat Miron Cristea profesorului Ioan Lupaș la mijlocul lunii mai 1925 aflăm că viitorul patriarh îl ruga pe istoricul ardelean să-i vină „în ajutor” cu informații istorice și orice alte idei pe care le considera „potrivite” pentru întocmirea discursurilor sale festive de la ceremoniile proclamării patriarhatului⁶. Nu avem niciun motiv să ne îndoim că harnicul istoric nu s-ar fi achitat cu acribie și seriozitate de această rugăminte adresată de cel pe care-l felicitase deja în 28 decembrie 1924 pentru „noua demnitate patriarhicească” pe care i-o va aduce anul 1925 și prin care era convins că „vei izbuti să ridici și mai mult, decât până acum, vaza și prestigiul sfintei noastre Biserici, ca patriarh al tuturor românilor”. Mai mult, Ioan Lupaș în calitate de deputat în Parlamentul României a susținut cauza înființării patriarhiei printr-o lungă și extrem de bine argumentată și articulată cuvântare în ședința Camerei Deputaților din 17 februarie 1925. Lupaș pleca de la realitățile naționale, politice, sociale, culturale și religioase ale Europei și ale României întregite la finalul Primului Război Mondial, realități care justificau ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la demnitatea de patriarhie, și apoi plonja într-un detaliat excurs istoric prin care dovedea îndreptățirea acestui act în lumina istoriei Bisericii Ortodoxe, a aportului ei la dezvoltarea culturii, tiparului, artei și limbii române, a relațiilor acesteia cu patriarhiile istorice, a evenimentelor cu ecou panortodox derulate în Țara Românească și în Moldova în secolul al XVII-lea și a susținerii locurilor sfinte, Muntelui Athos și a comunităților creștine din Imperiul Otoman de către voievozii români pe toată durata turcocratiei (sec. XV-XIX), fără a uita să traseze câteva coordonate majore ale activității culturale, naționale, sociale și educaționale, pe care „Biserica dominantă” era chemată să și le asume sau să le amplifice în

folosul progresului societății românești și a consolidării statului român⁷. Intervenția profesorului Ioan Lupaș a fost extrem de bine primită și apreciată de colegii săi deputați stărnind „aplauze prelungite și îndelung repetate”, după cum se menționează în stenograma ședinței Camerei Deputaților. Prin admirabila sa contribuție la fondarea Patriarhiei Române, Ioan Lupaș și-a înscris numele pentru totdeauna în cronică Bisericii Ortodoxe Române din anul 1925.

Anexă: Ioan Lupaș, *Patriarhia românească, Cluj, 4 ianuarie 1925*⁸

Anul 1925 – care va vedea pe reprezentanții ortodoxiei răsăritene întruniți la Ierusalim spre a comemora a 1600-a aniversare a celui dintâi sinod ecumenic ținut la Niceea, luând în același timp și măsuri organizatorice potrivite cu duhul vremii de azi – va avea de înregistrat și înălțarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de patriarhie. Acest eveniment de mare importanță în viața națiunii române și a bisericii sale nu va surprinde pe nimeni. Progresul firesc al organizației noastre bisericești ar fi trebuit să accelereze de mai înainte pasul spre înfăptuirea acestui deziderat.

Din moment ce mitropolitul Ungrovlahiei exercita și funcția de „exarh al plaiurilor” având în această calitate a sa jurisdicție asupra mitropolitului ortodox român din Ardeal, era evident că organizația bisericească unitară a neamului românesc înfățișează două categorii de mitropoliți, fiind cel din nordul Carpaților oarecum sufragant celui din sud. Dacă mitropolitii Ungrovlahiei ar fi urmat exemplul conducătorilor bisericești ai bulgarilor sau ai sârbilor; dacă neamul românesc ar fi fost însuflețit de tendințe imperialiste similare cu ale popoarelor învecinate, ar fi trebuit să procedeze la înființarea Patriarhiei Române încă de la sfârșitul secolului XVI, când sabia lui Mihai Viteazul crease și condițiile politice necesare, prin înfăptuirea unității naționale, cele bisericești fiind încă de mai înainte consolidate cel puțin între Biserica munteană și între cea ardeleană de-o parte, între aceasta și cea moldoveană de alta. De aceea, în prefața „Evangheliei cu învățătură” tipărită la Brașov în 1581 vedem pe „jupânul Hrăplă Lucaci”, editorul acestei cărți, ajuns în oarecare perplexitate când e vorba de a indica raportul dintre cei doi mitropoliți din sudul și nordul Carpaților. Pentru a învedera treapta ierarhică superioară a celui dintâi, îl intitulează „arhimetropolitul Serafim din cetatea Târgoviște”, iar pe al doilea îl numește „luminatul mitropolit marele Ghenadie din tot ținutul Ardealului și al Orășiei”.

Această titlatură neobișnuită de „arhimetropolit” semnifică în realitatea împrejurărilor istorice o superioritate ierarhică, a cărei expresie o dă numai numirea tradițională de patriarh sau aceea de exarh patriarhal. Probabil că Mihai Viteazul care în calitate sa de Domn al celor trei țări române acordase atenție deosebită și chestiunilor de organizare bisericească, nu ar fi lipsit a desăvârși organizarea aceasta prin crearea patriarhiei românești, dacă destinul i-ar fi îngăduit timpul necesar pentru consolidarea unității naționale-politice. Puternicii și influenții domni români din secolul XVII, un Matei Basarab, un Vasile Lupu, un Șerban Cantacuzino sau Constantin Brâncoveanu, din dărnicia cărora s-au împărțit o serie întreagă de reprezentanți ai tuturor patriarhilor din Răsărit, ar fi putut opera fără vreă dificultate prea mare consimțământul acestora, dacă în preocupările lor de politică internă sau externă ar fi intrat și stăruința de a ridica biserica românească la treapta unei patriarhii, onoare deplin meritată din partea acestei biserici prin serviciile aduse Ortodoxiei răsăritene, obișnuite a primi nu numai nesfârșitele ajutoare de bani, ci și binefacerile de ordin cultural, religios și moral, care se revărsau cu îmbelșugare din Țările Române asupra întregului Orient ortodox.

Ceea ce nu s-a făcut – și nici nu s-a încercat măcar – în împrejurări destul de prielnice ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat, nu putea să mai întârzie acum, după înfăptuirea unității naționale, când patru organizații mitropolitane deosebite trebuiau încheiate într-un sistem unitar de constituție și administrație bisericească, proprie a chema la colaborare sistematică toate elementele constitutive ale clerului și poporului ortodox român din patria întreagă.

Era firesc deci ca comisiunea celor 15 reprezentanți ai tuturor mitropoliilor, având în însărcinarea de a pregăti proiectul de lege pentru organizarea unitară a Bisericii Ortodoxe Române, să insiste și asupra necesității istorice și canonice de a se înființa patriarhia românească. Și, în adevăr, în ședința comisiunii de la 25 mai 1921, reprezentanții Basarabiei au arătat că dorința unanimă a preoțimii de acolo este să se procedeze, cu un ceas mai degrabă, la înființarea patriarhiei românești. La această dorință a fraților din Basarabia s-au alăturat și reprezentanții Bisericii ardeleni subliniind serioasele motive de ordin psihologic, istoric, canonic și național, care cer mai ales în împrejurările actuale, să se dea Bisericii Ortodoxe Române plenitudinea organizării ierarhice, înălțându-se cel dintâi dintre conducători la demnitatea de patriarh al tuturor românilor. Adevărat, în aceeași ședință s-a spus că măsuri de pregătire prudentă trebuiesc luate, pentru ca pasul acesta însemnat să se poată face cu înțelegerea deplină a celorlalți patriarhate din Răsărit.

De aceea, chestiunea Patriarhiei Române n-a fost cuprinsă în proiectul de lege, pregătit de comisia celor 15, ci a rămas ca să fie soluționată prin o lege specială în momentul pe care factorii de conducere bisericească și politică ai statului național român îl vor socoti oportun.

Momentul acesta a sosit. Măsurile pregătitoare se pare că au fost luate cu bun rezultat așa, încât corpurile legiuitoare vor putea lua în dezbateri, curând după vacanța parlamentară, proiectul de lege privind la înființarea patriarhiei românești.

În faptul că cel dintâi patriarh al românilor va fi un ardelean, vedem un semn de înaltă răsplată a dreptății divine pentru toate suferințele și împilările pe care le-a îndurat poporul nostru, fie-ne îngăduit a o spune, de la toți conducătorii politici ai Transilvaniei pentru tenacitatea exemplară și eroismul mucenicesc, ce l-a însuflețit în lupta milenară de apărare a credinței străbune.

⁸ Ioan Lupaș, *Patriarhia românilor, cuvântarea d-lui deputat al Săliștei rostită în Camera Deputaților la 17 febr. 1925 – după note stenografice* –, „Cartea Românească” S.A. Inst. de Arte Grafice, Cluj, 1925, 31 p. Republicată în Tit Sime-drea, *Patriarhia românească. Acte și documente*, pp. 90-104.

⁹ I. Lupaș, „Patriarhia Românească” în *Societatea de mâine*, Anul II, Nr. 1-2, Cluj, 4-11 ianuarie 1925, p. 4.

¹ Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man, Veronica Turcuș, *Ioan Lupaș (1880-1967), slujitor al științelor istorice, învățământului și Bisericii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008.

² Ioan Lupaș, *Biserica Ortodoxă Română din Transilvania și unirea religioasă în cursul veacului al XVIII-lea, Teză de doctorat*, traducere de Ana-Maria Arghișan, îngrijirea ediției, introducere și note de Corina Teodor, postfață de Pompiliu Teodor, Editura Tipomur, Târgu Mureș, 2004.

³ Vasile Crișan, *Ioan Lupaș (1880-1967). Studiu monografic*, Editura Armanis, Sibiu, 2013; Alexandru Moraru, *Academicianul Ioan Lupaș și Ortodoxia românească – Atitudini* –, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2020; Ioan Chirilă, Iuliu-Marius Morariu (coord.), *Ioan Lupaș, colecția Personalități ale Universității Babeș-Bolyai nr. X*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2021.

⁴ I. Lupaș, „Atitudinea preoțimii față de problema unificării bisericești”, în *Biserica Ortodoxă Română*, Anul 40, Nr. 3/1921, pp. 204-211; Idem, *Legea unificării bisericești – după note stenografice* –, Imprimeria Statului, București, 1925; Vasile Crișan, *Ioan Lupaș*, pp. 102-115; Paul Brusanowski, *Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române (1919-1925)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.

⁵ I. Lupaș, „Patriarhia Românească” în *Societatea de mâine*, Anul II, Nr. 1-2, Cluj, 4-11 ianuarie 1925, p. 4; și în *Cuvântul Poporului*, Anul VII, nr. 2, Sibiu, 18 ianuarie 1925, p. 2, reluat în Tit Sime-drea, *Patriarhia românească. Acte și documente*, Tipografia Cărilor Bisericești, București, 1926, pp. 15-17.

⁶ Miron Cristea către Ioan Lupaș, București, 17 mai 1925, în Antonie Plămădeală, *Contribuții istorice*, pp. 29-30.

⁷ Ioan Lupaș către Miron Cristea, Cluj, 28 decembrie 1924, în Antonie Plămădeală, *Contribuții istorice privind perioada 1918-1939 – Elie Miron Cristea – documente, însemnări și corespondențe*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1987, p. 221.

Chipul preotului Augustin Pop, martirul supraviețuitor

Pr. Protopop emerit Simion Creța

Vrednicul de pomenire preot iconom-stavrofor Augustin Pop, în cei 47 de ani de slujire (1926-1973) a avut roade îmbelșugate, păstorind numai în Parohia Mijlocenii-Bârgăului din județul Bistrița-Năsăud.

A fost descendent dintr-o străveche familie românească și preotească, paternă și maternă, oameni cultivați, înțelepți și veritabili patrioți. S-a născut în data de 26 noiembrie 1901, în satul Bozna, comuna Treznea, județul Sălaj, din părinții Ioan și Maria, născută Nossa, fiică de preot. Copilăria și-a petrecut-o în satul Bălan unde tatăl său era preot.

A fost lipsit de mângâierea iubitoare a mamei, decedată după doar 11 ani de căsnicie.

Primind bună creștere în spiritul moralei creștine, după școlarizarea pregătitoare: primară, gimnazială și liceală la Bălan, Zalău, Gherla și Cluj-Napoca, în perioada (1921-1925), a urmat Academia Teologică Andreiană din Sibiu pentru a continua misiunea antecesorilor săi, preoția.

Ca student la Sibiu s-a remarcat datorită vocii sale deosebite de tenor și a fost apreciat în mod deosebit de compozitorul Timotei Popovici, fostul lui profesor de muzică.

După absolvire, în data de 19 august 1926 s-a căsătorit cu înțeleapta învățătoare Rafila, fiica preotului Ioan Bârsan din parohia Ruștior, județul Bistrița-Năsăud, fostul coleg al poetului George Coșbuc la gimnaziul din Năsăud.

A fost hirotonit într-un preot de destoinic Episcop Nicolae Ivan al Clujului (1921-1936). În data de 19 septembrie 1926 a fost instalat ca preot în Parohia Mijlocenii-Bârgăului de protopopul ortodox al Bistriței din acea vreme, Grigore Pletosu, personalitate remarcabilă.

În predica rostită cu acel important prilej și-a expus în fața credincioșilor intențiile ca preot, citez: „Socotiți-mă ca pe un păstor și învățător, care am venit aici să vă învăț a cunoaște Evanghelia Domnului, cărarea mântuirii.”

Cununia religioasă a tinerilor, teologul Augustin și învățătoarea Rafila, a fost urmată de a doua cununie, metaforic vorbind. S-au cununat pentru toată viața, „până la mormânt”, cu parohia Mijlocenii-Bârgăului, încredințată spre harnică păstorie. Înfrății în cugete și simțiri, dornici de a învăța și forma caractere nobile, în viziunea lor, școala era biserică și biserica era școală pentru toate vârstele.

Preotul Augustin Pop cu soția Rafila

În rodnicia lui activitate, tot timpul a fost călăuzit de îndemnul Sfântului Apostol Pavel adresat ucenicului său Timotei „...fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția” (I Tim. 4, 12).

Călătoria vieții lui a durat 84 de ani, pe care Dumnezeu aproape că i-a înjumătățit, 43 de ani până la tragicul eveniment, când a fost împușcat, supraviețuind miraculos, și încă 41 de ani după acele clipe groaznice.

În cei patru ani de stăpânire maghiară în Transilvania (1940-1944), românii au avut mult de suferit. Nedreapta și abuziva stăpânire a vrut să nimicească tot ce-i românesc: națiunea, credința străbună, dulcele grai românesc, portul, datinile strămoșești etc. Umilintele au culminat cu suprimarea de vieți omenești. Ne înfioară și nu pot fi uitate masacrele sadice din localitățile: Treznea, Ip, Huedin, Moisei și Prundu-Bârgăului. Groaznică a fost uciderea protopopului

Aurel Munteanu de la Huedin în data de 10 septembrie 1940. Preotul Augustin a fost nepotul protopopului Munteanu. Soția protopopului, Lucreția, născută Pop, îi era mătușă, fiind soră cu tatăl său, preotul Ioan.

La Prundu-Bârgăului în seara zilei de 10 octombrie 1944, după retragerea armatelor germane și maghiare, pe la nouă seara a început calvarul. Cei șapte condamnați la moarte prin împușcare erau acuzați că se împotrivesc administrației maghiare. Preotul Augustin era învinuit că sabotează interesele stăpânirii maghiare prin activitatea pastorală în mijlocul credincioșilor. A fost ridicat de trei ori de la domiciliu de jandarmii maghiari, înainte de împușcare. El era considerat căpetenia celor împușcați. A fost dus primul la marginea unei gropi de la poalele muntelui Heniu, în sinistra noapte ploioasă de 10/11 octombrie 1944. Fiind împușcat în cap, a răzbit miraculos ca o rază luminoasă chipul preotului Augustin, risipind puterea morții care părea inevitabilă, și a supraviețuit. Miracolul s-a înfăptuit!

Mare a fost mirarea celor de atunci, ca și a noastră, dar cuvintele psalmistului David nu trebuie uitate: „Cine este Dumnezeu mare, ca Dumnezeu nostru? Tu ești Dumnezeu, Care faci minuni!” (Ps. 75, 13). Din mărturia scrisă de el am aflat, citez: „Glonțul a intrat în cap prin dosul urechii drepte și a ieșit pe sub ochiul stâng, perforând osul orbitei la 1 cm sub ochi. Cele cinci simțuri nu s-au alterat, ci funcționează normal. Rana pe unde a intrat glonțul s-a vindecat în 4 săptămâni, iar pe unde a ieșit glonțul la 8 săptămâni”.

Supraviețuind în chip miraculos, datorită credinței lui, a fost îndreptățit să spună împreună cu David, psalmistul: „Auzit-a Domnul rugăciunea mea și m-a scos din groapa pieirii. Pus-a pe buzele mele cântare nouă, lauda Dumnezeului meu” (Ps. 39, 2-4).

Așa cum odinioară, Dumnezeu a încleștat gura leilor din groapa în care profetul Daniel a fost aruncat și a ieșit nevătămat, așa glonțul ucigaș nu l-a putut răpune, numai l-a rănit groaznic.

În acele clipe greu de suportat, ușor putem crede că Dumnezeu, prin îngerul păzitor i-a șoptit tainic la urechea sângerândă spunându-i: „Te-am chemat să Mă slujești, M-ai ascultat, ești vrednic «pescar de oameni», nu te las pradă morții, am încă trebuință de tine, să faci tot așa cunoscut Numele Meu oamenilor, îți mai prelungesc anii vieții”. Astfel, a mai trăit încă 41 de ani.

Vestea că trăiește a devenit prilej de pelerinaj la casa și familia lui. Credincioșii, vărsând lacrimi de bucurie, au fost dornici să-și vadă în viață pe bunul lor părinte sufletesc.

Mulțumindu-I lui Dumnezeu a scris această emoționantă rugăciune. „Doamne, Cel Ce prin puterea minunilor Tale Dumnezeiești, din cele 7 persoane osândite la moarte singur pe mine m-ai scăpat la viață, trimite Darul vindecărilor Tale asupra ranelor mele și mă vindecă, spre a-Ți cânta și preamări minunile Tale, în toată viața mea”.

Pe parcursul celor 81 de ani de la tragicul eveniment s-a vorbit mult, la momente comemorative și simpozioane, s-au scris pagini impresionante de oameni titrați; cinste lor. Remarc în mod deosebit relatările autentice, verbale și scrise ale doamnei profesoare Maria Holbură, care a copilărit sub aripa binefăcătoare a familiei preotului Augustin, considerată fiica lor sufletească, pentru că dânsii nu au avut copii. Dânsa deține manuscrisul, scris impecabil de părintele Augustin, în care descrie toată suferința de la momentul împușcării.

Mi-am asumat și eu responsabilitatea de a evoca momente din diversele sale preocupări, deoarece l-am cunoscut bine pe părintele Augustin, deși ca vârstă putea să-mi fie aproape bunic. A fost cu 42 de ani mai în vârstă decât mine. L-am cunoscut în diferite ipostaze. Mai întâi, la întâlnirile preoțești de la sediul Protopopiatului din Bistrița. Îl priveam cu admirație și mult respect pentru calvarul pe care l-a suportat cu dârzenie când a fost împușcat. Era modest, tăcut, dar când vorbea își arăta blândețea. Îl ascultam cu plăcere, mai ales noi, cei tineri, sub vârsta de 30-35 de ani.

Buna noastră relație se datora și faptului că eram rudeni. Soția dânsului, învățătoarea Rafila era soră cu Maria soția preotului Simion Negrea din Ruștior și bunica soției mele Alexandrina. În anul 1973, înainte de pensionare am oficiat împreună Sfânta Liturghie în biserica din Mijlocenii-Bârgăului. M-a impresionat aspectul bisericii și felul înțelept cum știa să-și păstorească enoriașii. În timpul activității mele ca protopop al Bistriței am vizitat frecvent familia dânsului. Eram bine primit și aflam lucruri importante.

Mi-ar face mare plăcere să detaliez toate virtuțile cu care s-a împodobit și diversele sale îndeletniciri, excelențe întregite de demnități sacerdotale: învățător, sfințitor și conducător spiritual al păstoriților. Spațiul alocat publicării celor scrise fiind limitat, încerc să fiu rezumativ. Dânsul, învățând din copilărie cultul muncii, a fost cu întâietate omul faptelor, dovedite prin exemplul personal. A fost harnic ostenitor pentru înfrumusețarea bisericii parohiale. În anul 1930 a schimbat arhitectura bisericii și a dotat-o cu toate cele necesare.

Cunoscându-i priceperea în cele gospodărești l-am asemănat cu harnicul și inventivul „Popa Tanda” din nuvela lui Ion Slavici, scrisă în anul 1873. Cu activități colaterale, competente și potrivite cu misiunea preotească timpul disponibil îl folosea în mod constructiv. A fost bun pomicultor, apicultor, floricultor, având prețuirea credincioșilor și în aceste privințe.

S-a remarcat în mod deosebit prin priceperea sa în domeniul muzical. A înființat și condus un cor bisericesc mixt pe patru voci, cu care a concertat în multe localități, la sfințiri de biserici și diverse festivități. A pregătit aproximativ 15 cântăreți bisericești, învățându-i muzica și tipicul cu cele mai mici amănunte.

În anul 1929 a înființat societatea culturală Reuniunea femeilor ortodoxe „Sfânta Maria”. A înființat biblioteca Reuniunii, i-a abonat pe credincioși la publicațiile religioase ale vremii. A condus mai mulți ani Comisia de împăcare. În anul 1947 a inițiat construirea unui cămin cultural.

Preotul Augustin Pop împreună cu enoriași

Ca teolog era temeinic pregătit. Predicile le prăgătea minuțios, vorbea liber și convingător. Vocea lui deosebită încânta ascultătorii la slujbele religioase.

În încheierea celor relatate fac următoarea sintetizare.

Viața preotului martir supraviețuitor Augustin Pop a fost permanentă lucrare și dăruire în slujba credinței strămoșești, în slujirea Sfintei Biserici și a poporului român dreptcredincios, dovedindu-și patriotismul său.

A fost și a rămas în amintirea tuturor celor care l-au cunoscut, un om optimist, modest, blând, statornic, generos, înțelept și harnic gospodar și deplin responsabil în toate împrejurările și momentele vieții sale. S-a remarcat prin cuvintele calde pe care le împărtășea cu bunătate păstoriților săi și tuturor celor care îi cereau sprijinul și largă sa bunăvoință.

A purtat grijă deosebită persoanelor nevoiașe, bolnavilor, vârstnicilor, orfanilor etc. A fost adevărat filantrop.

A îndrumat obștea creștină să practice virtutea iubirii frățești, împăcarea și iertarea. A fost destoinic și renumit duhovnic.

Înainte de apusul vieții sale, în ziua de 8 martie 1985 mulțumind lui Dumnezeu pentru toate, cu smerenie a mărturisit: „Eu Te-am preamărit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am făcut” (In. 17, 4).

Împreună cu soția sa Rafila, decedată cu trei ani înaintea lui, în anul 1982, se odihnesc lângă biserica din Mijlocenii-Bârgăului.

Dumnezeu să le dăruiască somnul veșnic, liniștit, împreună cu cei șase martirizați acum 81 de ani, și să dăm crezare nemuririi lor, cum inspirat a scris poetul Eugen Jebeleanu în poezia „Pe lespede eroilor”.

„Ei au căzut cu fața la dușmani
Dar nu sunt morți căci inima lor bate
De dincolo de moarte și de ani
De-a pururi pentru veci și libertate”.

Nevoia de promptitudine

+ PS Benedict
Episcopul Sălajului

La nivel biologic, din neatenție sau pentru o acțiune făcută greșit ne putem răni. În funcție de gravitatea întâmplării putem suferi răni mai superficiale sau mai profunde. În oricare din aceste situații, rana produsă are nevoie de vindecare de durată mai scurtă sau mai lungă după adâncimea ei. Însă se poate întâmpla ca rana să se adâncească și mai tare atât din pricina neglijenței și lipsei intervenției curative la vreme, cât și prin stăruința în situații similare, care adaugă profunzime suferinței și o durere și mai intensă.

În plan spiritual lucrurile funcționează într-un mod asemănător. Există alunecări în păcate mici sau mai mari, există căderi mai mici sau mai mari. Iar suferința răni produse de o astfel de experiență poate fi vindecată prin întoarcere, dar poate fi și adâncită prin lipsa de determinare și promptitudine de a schimba ceva, de a vindeca, dar și prin stăruința în păcat, prin alegeri de acest tip repetate. Durerea nefiind prea mare, plăcerea deodată cu aceasta devine o alternativă. Numai că într-o asemenea situație, prin consecvența în această alegere, ne obișnuim cu păcatul, ba chiar și cu rana, care, însă, la un moment dat, poate să evolueze și să ne conducă la moarte.

Într-un asemenea cadru vine din nou Sfântul Isaac Sirul și ne lămurește: „*Să nu ne întristăm când alunecăm în vreo greșeală, ci când stăruim în ea*”. Se spune mereu în vorbirea populară că „a greși este omenește”, înțelegând de la sine un adevăr de natură antropologică - omul, deși ieșit din mâna lui Dumnezeu, este o ființă căzută. Acest lucru înseamnă că este fragil și vulnerabil în fața ispitelor și că mereu greșește. În acest context, cuvântul Sfântului Isaac dă o notă optimistă vieții duhovnicești, arătând că nu ar trebui să ne neliniștim atunci când cădem în vreo greșeală, ci atenția ar trebui să meargă, mai ales, către pericolul stăruinței într-un astfel de comportament. Perseverența în rău, repetiția unor astfel de situații, obișnuința, până la urmă, cu păcatul denotă un pericol major. Alunecarea în greșeli este o realitate aproape obișnuită, însă „consecvența” într-un astfel de comportament ar trebui să ne aducă la starea de părere de rău.

Același Părinte al Bisericii se și explică de ce nu alunecarea într-o greșeală e foarte gravă de vreme ce acest lucru se întâmplă chiar și celor înaintați duhovnicește. Una dintre ideile sale, pe care o accentuează, este faptul că până și starea de *apathie* nu este definitivă, în sensul în care cineva, oricât de desăvârșit ar fi, nu rămâne de neatins pentru ispită, ba chiar față de cădere, cum argumentau cei din mișcările harismatice din decursul timpului. Atât timp cât cineva își duce viața pe pământ este supus tentației și căderii. Însă, în continuare argumentează, propriu celor desăvârșiți este să nu rămână și să nu persiste în această stare de cădere, căci, afirmă, „*stăruirea în ea este moarte deplină*”.

În consecință, în concepția sa, întristarea pentru păcat este un dar de la Dumnezeu, dar este, deopotrivă, și o osteneală ascetică, ce ține de disciplina vieții spirituale. Mai mult decât atât, în stilul său luminos și optimist, Sfântul Isaac arată că întristarea pentru alunecarea în păcat, pentru căderile personale, pentru eșecurile noastre poate să țină loc de „lucrare curată”, și aceasta ca lucrare a harului. Aici este consecvent cu perspectiva sa potrivit căreia smerenia, întristarea, pocăința, în termeni generali, nu doar că deschid dialogul nostru cu Domnul, ba chiar țin locul nereușitelor noastre ce se vădesc prin păcate, împotriri și căderi, într-o formă relativ echivalentă. Întristarea pentru ceea ce nu am reușit să facem sau pentru căderi, în sens invers lucrării virtuozității, aduce din partea Domnului, prin intermediul lucrării harului, roade sau stări pe care înseși lucrările și virtuțile le-ar aduce în viața noastră. Se insistă aici pe lucrarea interioară sau starea lăuntrică, mai degrabă decât pe faptele exterioare, concrete, exprimate în afară. Într-un mod expres se reclamă în acest fragment „nădejdea pocăinței”, care dă mărturie despre prezența Domnului pe modelul paulin „unde s-a înmulțit păcatul a prisosit harul” (Romani 5, 20).

Însă, cu vehemență și într-o notă directă, autorul filocalic exprimă pericolul posibil pentru cel care a simțit harul pocăinței prin întristarea pentru păcat, căzând din nou a doua sau a multă oară în aceleași greșeli. Pentru o astfel de situație acesta folosește expresia „*umblă cu Dumnezeu cu viclenie*”. Dumnezeu este dragoste - aceasta este cadrul între care se desfășoară întreg discursul Sfântului Isaac, însă încrederea în dragostea lui Dumnezeu, căzând la nesfârșit prin negrijă și neatenție, înseamnă viclenie, ca sursă imediată pentru nelucrare, ba chiar indiferență. Pericolul mare scos în evidență este lipsa timpului necesar pentru a mai săvârși lucrarea virtuții, de vreme ce pocăința cere și lucrare exterioară, într-o fază imediat următoare. Tristețea pentru păcatul săvârșit cere după sine și lucrarea, ca formă „fizică” de ispășire a greșelii. Înțelegem acest lucru din Evanghelie, unde Domnul mereu dă indicații exacte celor care vor să-și schimbe viața prin gesturi recuperatorii în zona unde au greșit mult. Pentru cineva ancorat în viața duhovnicească o asemenea relaxare înseamnă moarte spirituală. „*Dezlegarea simțurilor și a inimii*” aduce sfârșitul pe neștiute și moartea în sens duhovnicesc.

Concepția sa vizavi de omul duhovnicesc este una realistă. Unul ca acesta nu se prezintă în termeni impecabili, desăvârșit, neatins de ispite sau căderi, ci, mai degrabă, ca cineva care se ridică repede și se ferește, printr-o disciplină ascetică, de a cădea din nou. În acest sens, ne încurajează să nu cădem în disperare deodată cu căderile noastre, ci să ne folosim de tristețe ca materie primă pentru a ne ridica. Iar, uneori, pentru a ne încuraja, arătându-și milostivirea Sa, în locul nelucrării pe care am dori să o facem dar nu reușim, ba chiar cădem în păcat, opusul acesteia, ne mângâie oferindu-ne mângâieri ca și cum am fi săvârșit lucrarea dorită. Dar ne și atenționează ca, odată urcând pe drumul desăvârșirii, a persista în cădere este un început al morții, neînțelegând harul pocăinței ca șansă de întoarcere. În acest cadru se cere determina-re și, mai ales, bărbăție ca promptitudine prin care să ne ridicăm imediat, dar și a ne sforța să nu mai săvârșim aceleași greșeli și într-un mod repetat. La stăruință și străduință, Domnul adaugă harul care să ne însoțească pe calea duhovnicească. Așadar, nu căderea în greșeli este cea înfierată de părintele filocalic, ci stăruința în ea, care ne îndepărtează de Dumnezeu prin nelucrare și prin lipsa de disciplină ascetică.

Bucurie și lumină la hramul bisericii „Înălțarea Sfintei Cruci” din cartierul Clujean Plopilor

Pr. Gavril Vârva

Si în acest an, Biserica noastră drept-slăvitore a trăit bucuria unei praznii luminoase, exprimată în rugăciune și cântare sfântă. Hramul a adunat cler și credincioși în orizontul comuniunii harismatice și recunoștință, întărind unitatea și dragostea în Hristos - Cel ce prin jertfa Crucii, ne-a deschis calea învierii și vieții veșnice.

Cu binecuvântarea Părintelui Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, întregul eveniment a fost încununat de prezența Episcopului-Vicar Samuel Bistrițeanul, înconjurat de un frumos sobor sacerdotal, care ne-au oferit un adevărat ospăț liturgic, prin slujirea solemnă, rugăciunea caldă și cuvântul de învățătură ziditor, aducând în sufletele noastre lumină, pace și nădejde.

Înainte de începerea sfintei și dumnezeieștii liturghii, am săvârșit ritualul împodobirii și scoaterii solemne a Sfintei Cruci în mijlocul bisericii, precum Patriarhul Macarie care a înălțat Sfânta Cruce pe amvonul bisericii din Ierusalim, spre a fi văzută de către tot poporul care s-a închinat cu evlavie, zicând *Doamne miluiește*.

Soborul preoțesc, în frunte cu Părintele Episcop Samuel, a împodobit și a înnobilit prin slujire acest praznic binecuvântat, transformându-l într-un moment de profundă trăire spirituală. Împietind cuvintele rugăciunilor cu armonia cântării liturgice, s-a creat o atmosferă duhovnicească cu totul deosebită, plină de har și pătrunsă de emoție sfântă. Prezența luminoasă a clericilor slujitori a oferit tuturor prilejul de a păși în orizontul unei autentice comuniuni fraterne, unde fiecare binecuvântare arhierescă, fiecare gest liturgic și fiecare închinare s-au transformat într-o mărturie vie a credinței, a iubirii și a dăruirii față de Dumnezeu și aproapele. Sărbătoarea a devenit astfel, nu doar un moment de contemplație, ci și o invitație la unitate, la solidaritate fraternală și la întărirea legăturii fiecăruia cu Hristos și cu semenii săi.

Nu trebuie să uităm nici faptul că Preasfințitul Episcop-Vicar Samuel slujise anterior în biserica noastră, ca preot, fiind cunoscut și apreciat de către credincioșii noștri pentru evlavie sa, sobrietatea, răbdarea și perseverența cu care ne însoțea pe toți cei prezenți. Blândețea firească, râvna pastorală și iubirea sinceră care învăluiau fiecare

gest al său făceau din slujirea sa un adevărat exemplu de dăruire onestă și smerenie cuviincioasă. M-am simțit profund dator să dau mărturie pentru acest model viu de slujire și responsabilitate pastorală, precum și pentru faptul că, pentru prima dată, Preasfinția Sa a slujit în mijlocul nostru în ipostaza de arhieru, căci, așa cum se știe, în Duminica anterioară, de dinaintea „Înălțării Sfintei Crucii” (07 septembrie a.c.), părintele Samuel a primit în Catedrala Mitropolitană, prin mâinile Întâistătorului Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, toiagul și mantia arhierescă, însemnele expresive ale înaltei chemări și ale cutremurătoarelor responsabilități de păstor al poporului lui Dumnezeu, ce se împlinesc prin cele trei demnități ale *arhieriei Nouului Legământ*: cuvântul care zidește, harul care sfințește și iubirea ce păstorește.

Înainte cuvântului de învățătură, Părintele Episcop Samuel ne-a transmis mesajul de binecuvântare al Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei, iar apoi, în predica rostită, Preasfinția Sa a ținut să sublinieze că *Sfânta Cruce este semnul iubirii jertfelnice a lui Hristos pentru lume și temeliea mântuirii noastre; crucea nu este doar un instrument al pătimirii, ci „pomul vieții”, din care izvorăște bucuria învierii*. În continuare, Ierarhul a arătat că, prin cruce, suferința se transfigurează în biruință, iar moartea se preschimbă în viață. De aceea, creștinul este chemat să-și asume crucea personală cu răbdare și credință, știind că, prin ea, se unește cu Hris-

tos. De asemenea, Părintele Episcop a evocat și dimensiunea comunitară a sărbătorii, zicând: „*Crucea unește Cerul cu pământul, dar și pe oameni întreolaltă, în dragoste și iertare*”. Totodată, ne-a încurajat să privim spre cruce ca spre „*steagul biruinței și pavăza împotriva răului*”. În încheiere, Preasfinția Sa ne-a adresat și chemarea de a ne strădui să trăim cu recunoștință acest praznic și să ne punem viețile sub semnul revelator și mântuitor al jertfei de pe Golgota.

La dimensiunea liturgică a praznicului s-a adăugat și un binecuvântat și încântător concert de pricesne, interpretate cu mare căldură sufletească, de către corul bisericii și de tânăra și talentată interpretă de muzică populară Alice Ghile, aducând credincioșilor un moment de profundă emoție și înălțare duhovnicească.

Având conștiința vie că, prin jertfa crucii, Hristos a izbăvit lumea din osânda păcatului și a morții veșnice, ne plecăm întreaga ființă, mărturisind cu adâncă recunoștință: *Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și Sfânta Învierea Ta o lăudăm și o slăvim, cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste*.

† **SAMUEL BISTRITĂEANU**
EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Septembrie 2025

7 septembrie (Înainte-prăznuirea Nașterii Maicii Domnului)

În Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci, la Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, arhimandritul Samuel Cristea este hirotonit Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului cu titlatura „Bistrițeanul”, de un sobor de arhierie sub protia Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei.

La ceas de seară, slujește Vecernia Mare cu Litie în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca și rostește un cuvânt duhovnicesc.

8 septembrie (Nașterea Maicii Domnului)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al așezământului monahal de la Mănăstirea Ciucea, protopopiatul Huedin, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

9 septembrie

În Paraclisul „Sfântul Ierarh Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, unde slujitor este Ierom. Grigorie Foltiș, oficiază slujba de Te-Deum, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, cu ocazia deschiderii celei de a 110-a serii de cursuri pastorale și de îndrumare misionară a clerului în vederea obținerii gradelor profesionale în preoție, respectiv Definitiv și Gradul II.

10 septembrie

Program de audiențe la birou.

11 septembrie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Participă, în sala 212 (V. Petrașcu) a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, la prezentarea tezei de doctorat „Praznicul Împărătesc al Învierii Domnului în tradiția liturgică a Răsăritului ortodox”, susținută de Arhim. lect. univ. dr. Simeon Pinte, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane.

12 septembrie

Program de audiențe la birou.

13 septembrie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, slujește la Vecernia cu Litie și rostește cuvântul de învățătură.

14 septembrie (Înălțarea Sfintei Cruci)

Cu prilejul hramului, în Biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” și „Sfântul Apostol Bartolomeu” din cartierul clujean Plopiilor (parohi: Pr. Gavril Vârva și Pr. Cristian Timar), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, oficiază Acatistul Sfințelor și Măntuitoarelor Pătimiri ale Domnului Iisus Hristos și rostește un cuvânt duhovnicesc.

15 septembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

16 septembrie

Participă la deschiderea taberei naționale „Tradiție și noutate”, organizată de A.T.C.O.R. Cluj și Biroul de Tineret al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, la Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea” din localitatea Sângeorz-Băi, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Paul Gavriiloaie). Cu acest prilej, adresează tinerilor prezenți o cuvântare duhovnicească intitulată „Cum să ne purtăm credința în societatea actuală”.

Face o vizită pe șantierul de pictură al Bisericii Sângeorz-Băi II – Stațiune, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Paul Gavriiloaie). Este însoțit de PC. Pr. Ovidiu Sermeșan, protopopul Năsăudului.

17 septembrie

Program de audiențe la birou.

18 septembrie

Îi primește la cabinet pe dl. Liciniu Câmpean, consilier misionar-social, împreună cu proiectanții extensiei Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca, ai Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor” din Sânicoară și ai Centrului „Respiro” din Apahida.

Îi vizitează pe angajații și bolnavii Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca.

Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie în Biserica Mănăstirii Cormaia, cu prilejul prăznuirii Acoșământului Maicii Domnului, hramul bisericii de lemn a așezământului, 1 octombrie, 2025.

19 septembrie

Program de audiențe la birou.

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, împreună cu Arhid. conf. univ. dr. Olimpiu Benea și Ierom. drd. Grigorie Foltiș, duhovnicul Facultății, îi examinează pe preoții înscriși la cursurile pastorale și de îndrumare misionară a clerului în vederea obținerii definitivatului în preoție.

20 septembrie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 septembrie

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la ridicarea bisericii parohiale, pe altarul de vară din curtea bisericii din localitatea Bologa, protopopiatul Huedin, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În biserica parohiei Bucea, protopopiatul Huedin, oficiază rânduiala îmbisericii pentru pruncul Iustin Agrijan, fiul părintelui paroh Liviu Agrijan. Rostește un cuvânt de învățătură.

La ceas de seară, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește un cuvânt duhovnicesc.

22 septembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

În Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca (slujitor: pr. Ionuț Arieșan), acordă un interviu pentru Radio Renașterea, realizat de Ierom. Grigorie Foltiș, duhovnicul Facultății.

23 septembrie

Seara, în Paraclisul „Sfântul Ierarh Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (slujitor: Ierom. Grigorie Foltiș), săvârșește Slujba de Priveghere (Vecernia Mare cu Litie, Utrenia și Sfânta Liturghie) pentru cinstirea Sfântului Cuvios Siluan Athonitul. Rostește cuvântul de învățătură.

24 septembrie

Program de audiențe la birou.

În Biserica „Înălțarea Domnului” din Turda-Hărcana (paroh: Pr. Sebastian-Liviu Popa), oficiază slujba Parastasului pentru cei 18 români uciși de trupele hortyste în septembrie 1944. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

După slujba de Parastas, la „Podul Martirilor”, locul unde a avut loc masacrul, precum și în cimitirul unde sunt înhumați, păstrează un moment de reculegere și oficiază o scurtă slujbă de pomenire.

25 septembrie

Participă la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca, la examenul pentru ocuparea postului de supraveghetor de noapte.

26 septembrie

Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

Program de audiențe la birou.

27 septembrie

La Așezământul pentru copii „Sfântul Onufrie cel Mare” din Florești, alături de soborul de arhierie format din: Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului și Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Spaniei și Portugaliei, săvârșește slujba de târnosire a bisericii așezământului, cu hramul „Sfântul Cuvios Onufrie cel Mare”.

În continuare, pe altarul de vară din curtea așezământului, săvârșește Sfânta Liturghie, sub protia Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, înconjurat de un sobor de arhierie, preoți și diaconi.

Seara, în Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

28 septembrie

În biserica din localitatea Răscruți, protopopiatul Cluj I, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Arhiepiscopală Majoră „Sfânta Treime” din Blaj, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte și Mitropolit Andrei, se reculege preț de câteva clipe în fața sicriului Eminenței Sale, Cardinalul Lucian Mureșan, Arhiepiscop major de Alba Iulia și Făgăraș și întâistătătorul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.

29 septembrie

În Sala „Europa Christiana” a Palatului Patriarhiei din București, asistă la slujba de Te-Deum, iar în Aula Magna „Teoctist Patriarhul”, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

30 septembrie

În Aula Magna „Teoctist Patriarhul”, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

În Sala „Europa Christiana” a Palatului Patriarhiei din București, asistă la slujba de Te-Deum, oficiată cu prilejul împlinirii a 18 ani de la întronizarea Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

A consemnat Marian Șomlea, secretar de cabinet

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziane”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Septembrie 2025

1 septembrie

În Clădirea „Casino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă la Manifestarea „Limba română – o cântare veche”, organizată în cadrul Zilelor Limbii Române 2025. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 septembrie

În Aula Mare a Facultății de Teologie, în calitate de îndrumător, participă la susținerea publică a Tezelor de doctorat de către PC Pr. Raul Vasile Pap de la Parohia „Întâmpinarea Domnului” din Cluj-Napoca și de către PC Pr. Vlad Cristian Todoran de la parohia Sălișca, protopopiatul Dej. Dă citire referatelor științifice și rostește un cuvânt de felicitare.

3 septembrie

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preotul emerit Andrei Ioan Oros, îmbisericit la Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Arhid. Cristian Adrian Deneș de la Catedrala Mitropolitană.

4 septembrie

La Facultatea de Teologie, în debutul susținerii publice a Tezei de doctorat de către protosinghelul Siluan Farcaș, duhovnicul Mănăstirii „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” a parohiei Mociu II, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei Teonas, fiul părintelui paroh Gabriel Alexandru Creța. Rostește un cuvânt de învățătură.

5 septembrie

În sala mare a Operei Române din Cluj-Napoca, asistă la Spectacolul Omagial „In memoriam Cardinal Iuliu Hossu”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

6 septembrie

Îi primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului, Preasfințitul Părinte Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, Preasfințitul Părinte Damaschin Domeanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților și Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscop vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului.

Împreună cu ierarhii prezenți, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernia Mare și împlinește rânduiala iposifierii arhimandritului Samuel Cristea, ales Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Îl primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului.

7 septembrie

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Gherontie Hunedoreanul, Arhiepiscop vicar al Episcopiei Devei și Hunedoarei.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu ierarhii invitați, ascultă Mărturisirea de credință făcută de Arhimandritul Samuel Cristea, slujește Sfânta Liturghie în cadrul căreia este hirononit în treapta de Arhiepiscop Arhimandritul Samuel Cristea, primind titlatura „Bistrițeanul”. La finalul Sfintei Liturghii, îl instalează pe Preasfințitul Samuel Bistrițeanul în demnitatea de Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință autoritățile centrale, județene și locale, civile și militare, prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește un cuvânt de mulțumire.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește o cateheză.

8 Septembrie (Nașterea Maicii Domnului)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Piatra Fântânele, protopopiatul Bistrița, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În curtea Școlii Primare „Sfântul Stelian” din Bistrița (director: Pr. Tudor Mudure Iacob), participă la festivitatea deschiderii noului an școlar. Rostește o rugăciune și un cuvânt de binecuvântare.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, oficiind Sfânta Liturghie înconjurat de un sobor de clerici, pe altarul de vară al mănăstirii de la Piatra Fântânele, protopopiatul Bistrița, cu prilejul hramului, Nașterea Maicii Domnului, 8 septembrie, 2025.

9 septembrie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la sesiunea de toamnă a concursului de admitere.

În capela Facultății de Teologie (slujitor: Ierom. Grigorie Foltiș), în deschiderea cursurilor de promovare a gradelor profesionale în preoție, asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de binecuvântare.

În aula Facultății de Teologie, predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă, preoților participanți la cursurile de promovare a gradelor profesionale.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în deschiderea noului an școlar, în prezența reprezentanților elevilor și profesoriilor din oraș, oficiază slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Pe Platforma „Zoom” a Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei, la invitația Inspectorului General de la Ministerul Educației pentru disciplina Religie, conf. univ. dr. Vasile Timiș, și a doamnei profesor Ionița Timiș, participă la momentul festiv al lansării a 13 manuale auxiliare privind învățarea diferențiată la Religie. Rostește o alocuțiune.

Face o vizită pe șantierul noii biserici din incinta Mănăstirii „Sfânta Elisabeta” din cartierul clujean Becăș. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

10 septembrie

În Biserica „Sfinții Trei Ierarhi” din Feldru, protopopiatul Năsăud (parohi: Pr. Ioan Clapa și Pr. Grigore Toader), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preotul emerit Ioan Iliș, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

11 septembrie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la momentul solemn al susținerii publice a celei de-a II-a Teze de Doctorat de către Arhimandritul Simeon Pinte, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Ocna Dej, protopopiatul Dej (paroh: Pr. Dan-Mihai Toșa), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ioachim, fiul părintelui Alexandru-Ștefan Szakacs, de la parohia Stupini, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt de învățătură.

12 septembrie

În incinta Inspectoratului Județean de Urgență Cluj, în ajunul Zilei Pompierilor, participă la ceremonialul religios și militar organizat cu acest prilej. Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Săvârșește slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a spațiilor de cazare de la căminul Seminarului Teologic, în urma amplelor lucrări de renovare. Rostește un cuvânt de învățătură.

În sala de muzică din incinta Colegiului Național „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca, se întâlnește cu profesorii instituției de învățământ. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

13 septembrie

Oficiază slujba de resfințire a bisericii din Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe altarul de vară din curtea bisericii din Ciceu Corabia, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Gheorghe-Ciprian Stănișor și pe părintele emerit Rusale Stănișor. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului Bogdan Ivan Gruia, Ministrul Energiei în Guvernul României și domnului Silviu Ciceu, primarul comunei Ciceu Mihăiești. Domnului Marcel Borodi și domnului Vasile Butza le conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” îl conferă domnului Radu Danciu. Domnului Adrian Găvan, domnului Ciprian Ștefu, domnului Rareș Florențiu și domnului Florin Drenciu le acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

14 Septembrie (Înălțarea Sfintei Cruci)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Cășiel, protopopiatul Dej, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Alexandru Popa de la parohia Surduc, protopopiatul Turda și pe PC Pr. George Liviu-George de la paraclisul Clinicii „Dominic Stanca” din Cluj-Napoca.

15 septembrie

Face o vizită pe șantierul Centrului de Tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

16 septembrie

Săvârșește slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noii clădiri a Școlii Generale „Ion Agârbiceanu” din cartierul clujean Iris. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul noului Altar de vară din incinta Mănăstirii „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Huedin. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

17 septembrie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

18 septembrie

La Centrul de tineret „Pr. Prof. Ioan Bunea” de la Sângeorz-Băi, protopopiatul Năsăud (coordonator: Pr. Paul Gavriloaie), îi vizitează pe tinerii participanți la Tabăra Națională „Tradiție și noutate”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul de pictură al Bisericii „Sfântul Mare Mučenic Gheorghe” de la Sângeorz-Băi (paroh: Pr. Paul Gavriloaie). Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

19 septembrie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

20 septembrie

În biserica din Soporu de Câmpie, protopopiatul Turda, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Elena Teodora, fiica părintelui paroh Mihai Cosma. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Andrei-Gabriel și Danusia-Adriana Gheorghiu-Pușcașu. Rostește un cuvânt de învățătură.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

21 septembrie

Săvârșește slujba de sfințire a noii biserici din localitatea Măguri, protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii din Măguri, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Părintelui paroh Mihai Pânzaru îi acordă distincția „Crucea Transilvană” pentru clerici, iar „Crucea Transilvană” pentru mireni o acordă domnului Ionel Cobarzan. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

22 septembrie

La Galeria „Academica” din incinta Bibliotecii filialei Cluj a Academiei Române, cu prilejul inaugurării seriei de conferințe „Itinera Sapientiae”, asistă la Conferința „Ștefan cel Mare, europeanul (la 250 de ani de la victoria de la Vaslui)”, susținută de domnul academician Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

În Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din cartierul clujean Someșeni (parohi: Pr. Ioan Roman, Pr. Nicolae Pop și Pr. Ioan Avram), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Milan Isaac Popovici-Sicoe. Rostește un cuvânt de învățătură.

În aula mare a Universității „Babeș Bolyai”, în deschiderea evenimentului intitulat „Rolul religiilor și culturilor în conflicte și în procesele de pace și reconciliere”, rostește o alocuțiune.

În Aula Magna a Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară, participă la ceremonia de decernare a Ordinului „Palme Academiques”, în grad de ofițer, acordat de Republica Franceză domnului Prof. Univ. Dr. Cornel Cătoi, rectorul universității. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

23 septembrie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, în calitate de îndrumător, participă la susținerea publică a Tezei de Doctorat de către PCuv. Protos. Natanael Zanfirache de la Catedrala Mitropolitană. Dă citire referatului științific și rostește un cuvânt de felicitare.

La împlinirea a 25 ani de la mutarea în eternitate, la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, participă la momentul evocator organizat în memoria poetului Ioan Alexandru. În cimitirul mănăstirii, oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei împreună cu un sobor de ierarhi, clerici și credincioși, cu prilejul hirotonirii arhimandritului Samuel Cristea întru Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului cu titulatura „Bistrițeanul”, în Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci, în fața Catedralei Mitropolitane „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, 7 septembrie 2025.

24 Septembrie (Sfântul Cuvios Siluan Atonitul)

Cu prilejul hramului, în biserica așezământului pentru copii de la Dorolea, protopopiatul Bistrița (coordonator: PCuv. Arhim. Chiril Zăgrean, starețul Mănăstirii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Țara Năsăudului), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleafului și Clujului.

25 septembrie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul de Capacitate Preotească.

La Muzeul „Prima școală românească” din Câmpia Turzii, participă la ședința festivă a Consiliului Local, întrunit cu prilejul împlinirii a 100 ani de existență a localității. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

26 septembrie

În cadrul Festivalului Internațional de carte „Transilvania”, în Piața Unirii din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului „Părintele Prof. Dr. Vasile Sava – un canonist al renașterii ortodoxiei clujene”, semnat de PC pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșa de la Facultatea de Teologie Ortodoxă. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a noului sediu al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din cartierul clujean Mănăștur. Rostește un cuvânt de felicitare. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei.

27 septembrie

Împreună cu Preasfințitul Părinte Benedict, Episcopul Sălajului, Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei și Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului, oficiază slujba de sfințire a noii biserici din incinta Centrului social pentru copii „Sfântul Cuvios Onufrie cel Mare” de pe lângă Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” de la Florești, protopopiatul Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea Centrului „Sfântul Onufrie”, împreună cu ierarhii prezenți, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc. Coordonatorului centrului, Protosinghelul Visarion Pașca, duhovnic al Mănăstirii Florești, îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

În Biserica „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din Maieru, protopopiatul Năsăud (parohi: Pr. Ionuț Drăgan și Pr. Radu Mureșan), oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Avram Dorel și Virginia Leontina Buia. Rostește un cuvânt de învățătură.

Cu prilejul inaugurării noii Case de Cultură din orașul Beclean, oficiază o slujbă de binecuvântare și rostește un cuvânt duhovnicesc.

28 septembrie

Săvârșește slujba de resfințire a bisericii din Mica, protopopiatul Dej. Rostește un cuvânt de felicitare.

Pe o scenă special amenajată în curtea bisericii din Mica, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hiroteseste întru iconom stavrofor pe părințele paroh Raul Ioan Glo-dean. Domnului primar Roland Tiberiu Zelencz îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Domnilor epitropi Mircea Roman și Cosmin Dan Moldovan le conferă Ordinul „Mihai Vodă”. Domnului Liviu Iosif

Mișca și domnului Vasile Baciu le conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Alexandru Petrov îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

În Catedrala greco-catolică din Blaj, județul Alba, împreună cu Preasfințitul Părinte Samuel Bistrițeanul, se reculege, preț de câteva clipe, la catafalcul Cardinalului Lucian Mureșan, întâistătătorul Bisericii Române unite cu Roma.

La Reședința Patriarhală din București, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel al României.

29 septembrie

În debutul ședinței de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în Sala „Europa Christiana”, din Palatul Patriarhal, asistă la slujba de Te-Deum.

În Aula „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la prima sesiune a ședinței de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

30 septembrie

În Aula „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la cea de-a II-a sesiune a ședinței de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

La împlinirea a 18 ani de la întronizarea Preafericitului Părinte Daniel, ca cel de-al VI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhal, asistă la slujba de Te-Deum.

În Aula „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la momentul festiv organizat cu prilejul celei de-a 18-a aniversări de la întronizarea Părintelui Patriarh Daniel în fruntea Bisericii Ortodoxe Române.

A consenmat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

Protopopul Alexandru Vidican, septuagenar

Pr. Iustin Tira

A spune că „*vârsta este doar o cifră*”, face parte din categoria amabilităților prin care încercăm să gratulăm un cunoscut sau chiar un prieten, care a adunat în cartea vieții un anume număr de ani. Sigur că, de cele mai multe ori, anii, oricât i-am cosmetiza cu vorba, se văd și se simt de către cel ce-i poartă.

Ca de la orice regulă și de la aceasta există și excepții. Una dintre ele, în cazul de față, este părintele **protopop Alexandru Vidican** al Bistriței, care, în acest început de toamnă (pe data de 30 septembrie), trece în categoria septuagenarilor. Este o adevărată binecuvântare de care s-a învrednicit din purtarea de grijă a Celui de Sus. Spun asta pentru că, așa cum știm toți cei ce-l cunoaștem, anii săi nu sunt doar o cifră în cartea vieții, ci și un foarte consistent bagaj de realizări înfăptuite de-a lungul celor 45 de ani de trudă în ogorul Bisericii neamului românesc de pe plaiurile bistrițene, din care, mai mult de jumătate, în responsabilitatea de protopop al Bistriței. După venerabilul **protopop Alexandru Buzdug** care a condus protopopiatul Bistrița vreme de 29 de ani (între anii 1801-1830) și, la fel de venerabilul **protopop Grigore Pletoșu**, care a condus protopopiatul vreme de 25 de ani (între anii 1909-1934), părintele Alexandru Vidican este cel care s-a identificat cu istoria și lucrarea protopopiatului Bistrița, în demnitatea de protopop, vreme de 24 de ani (între anii 2001-2025).

Ne cunoaștem de la începutul lucrării sale preoțești (aprilie 1981), ca paroh în Livezile. Cum, aproape în întreaga mea activitate clericală, am avut și responsabilități în organismele de conducere ale Centrului Eparhial, am cunoscut îndeaproape și activitatea sfinției sale. De aceea pot spune, în cunoștință de cauză, că toți cei 45 de ani de lucrare preoțească ai părintelui Alexandru Vidican au însemnat nu numai îndeplinirea atribuțiilor clericale sau de serviciu, adică a ceea ce îndeobște numim activitate pastoral-misionară, ci mult mai mult decât atât. În scurt timp, a devenit și a rămas un adevărat părinte duhovnicesc al comunității parohiale. Era parte integrantă din viața credincioșilor săi. Așa a și fost receptat de către comunitate.

Aș ilustra cele de mai sus printr-un episod căruia i-am fost martor. Am mai scris și într-un alt material despre întâmplare, dar socotesc important să o spun și aici. Cu ani în urmă, ne găseam împreună la nunta fiicei unui coleg și prieten comun (părintele Liviu Șugar). La un moment dat, seara târziu, în toiul mesei festive, părintele Alexandru a primit un telefon de la o familie din parohia Livezile. Era anunțat că un tânăr din familia respectivă a suferit un grav accident de muncă și, ca urmare, a fost internat de urgență în spital. Împreună cu preoteasa Rozalia, fără să mai stea pe gânduri, au plecat la spital să-și cerceteze fiul duhovnicesc și să

fie alături de familie, într-un moment de grea încercare. După o vreme, s-a întors la masă și ne-a relatat cele întâmplate. I s-a părut absolut firească atitudinea, iar pentru noi a fost semnul limpede că nu era întâia oară când proceda în acest fel. O împrejurare ca aceasta, spune foarte multe despre ceea ce înseamnă legătura, adevărată și puternică, dintre părintele duhovnicesc și fiii săi. O astfel de atitudine creează stări sufletești care se zidesc și dăinuie peste ani.

Ca protopop al Bistriței a confirmat întru totul așteptările Chiriarhului care l-a investit. Prin caracter, omenie, inteligență și multă răbdare, a creat în rândul preoșimii bistrițene o atmosferă de frățietate care, atunci când se reușește instaurarea ei, poate fi, și de cele mai multe ori chiar este, constructivă. Sigur că n-au lipsit cu desăvârșire nici aspecte mai puțin plăcute, iar unele chiar tensionate, ca în oricare administrație. Situațiile n-au escaladat niciodată și pentru că protopopul a avut inspirația și capacitatea de a opta pentru formula pacificatoare, care s-a dovedit, aproape întotdeauna, a fi de natură să reazeze în comunitate starea de normalitate. A ales să opereze mai mult cu omenia și colegialitatea care, de obicei, înving cerbicia. Nu-mi aduc aminte de nici un caz în care să ceară sancțiuni, deși nouă, celor de la Centrul Eparhial, ni se părea că s-ar fi impus.

Din punct de vedere administrativ, îndată după investirea la conducerea protopopiatului, a procedat la amenajarea și mutarea sediului instituției într-un spațiu elegant, funcțional și potrivit destinației de reședință, în imediata vecinătate a Catedralei „*Intrarea în biserică a Maicii Domnului*” (Piața Unirii), cu sală de ședință, birouri spațioase, cu dotări moderne, cu amenajarea arhivei protopopiatului după ultimele norme arhivistice și a unui muzeu cu obiectele de patrimoniu aflate în custodia oficiului protopopesec.

Prin ținuta sa elegantă și sobră și prin implicare, a fost

întotdeauna o prezență onorantă și agreabilă, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe, și în acțiunile culturale, militare și social-filantropice, care s-au organizat de-a lungul anilor, fie la nivelul municipiului Bistrița, fie al județului Bistrița-Năsăud.

Pe lângă distincții și onoruri pe care, meritat, le-a primit de-a lungul vieții, a primit-o, de la Arhiepiscopul Hristos, și pe cea mai de preț: **familia**. Este vorba despre soția lui, **preoteasa Rozalia** și pruncii lor: **Emanuela** (n. 20 noiembrie 1981) și **Emanuel** (n. 3 decembrie 1986), preot în Bistrița.

În încheierea acestei foarte scurte evocări, aș dori să-i pun la inimă spusele unuia dintre cei mai mari romancieri ai lumii de astăzi, pe nume **Paulo Coelho**. Iată ce spune el în volumul: „*Manuscrisul găsit la Accra*”: „*Ține mereu pasul cu sufletul tău. Iar el te va învăța care este rostul tău la fiecare pas. Uneori vei lua parte la o bătălie care va schimba istoria. Dar alteleori va trebui doar să-i zâmbiești din senin cuiva cu care te-ai încrucișat întâmplător pe stradă. Fără să știi, poate că ai salvat viața unui necunoscut care se socotea și el fără folos, până când un zâmbet i-a dat speranță și încredere*”.

Omul, preotul și protopopul Alexandru Vidican, în toți anii vieții și lucrării lui a oferit, cu generozitate, mai mult decât un zâmbet senin. Eu știu că așa este.

Întru mulți ani!

Simfonie spirituală

Pr. Eugen-Adrian Truța

rc scările din pridvorul bisericii și în față se deschid ușile unor interogații responsabilizatoare. În ce măsură suntem vinovați de calitatea binelui public și în ce măsură contribuim la edificarea acestuia?!

Fără să dăruim în mod revoluționar tot ce s-a construit, cum am putea îmbunătăți rânduiala sistemică actuală astfel încât să conștiința să nu apese pe umerii credinței noastre?! Nu ne cere însuși sufletul să fim curați de obligațiile profesate de autoritatea pe care noi o credim ca legiuitoare?! Un bun creștin se achită moral de tot ce înseamnă tensiune etică în alegerile cotidiene contribuind la o paradigmă în care legile nu vin doar de sus în jos, în mod opresiv, și nici doar de jos în sus, în mod brutal, ci sunt o emanație a armoniei stărilor sociale.

În acest sens, ne putem întreba în mod creștinesc și legitim care e etica regimurilor fiscale aplicate diferitelor activități productive, ce înseamnă favorizarea uneia în detrimentul alteia și care e efectul pe termen lung. Dacă în Evul Mediu existau gilde scutite de impozit, care sunt castele cu regim fiscal preferențial în România zilelor noastre?! Cât de vinovați suntem că încurajăm, de exemplu, viciile organizate capitalist exceptându-le și acordându-le larghețea unei implicări periculoase?! O mare parte din sportul românesc este sponsorizată în mod activ de casele de pariuri. Cât de condamabilă este nepăsarea noastră?! Cât de vinovați suntem că nu reușim să proiectăm soluții economice salvatoare pentru zonele defavorizate economic din propria noastră țară?! A trăi într-un pol de prosperitate ne absolvă de orice vină sau ne putem adormi conștiințele practicând acel gest de filantropie neo-liberală prin care donăm doi euro pe lună pentru o activitate socială?! Mai binele meu care contribuie la prosperitatea generală este vreodată mai binele întregii societăți sau e doar un ping-pong într-un cerc restrâns și elitist?!

Cât de conștienți suntem de probitatea morală a actului de justiție?! Are el toate elementele optime unei dreptăți apropiate de dreptatea divină sau justiția a devenit un joc de șanse (un buget mare, un avocat bun, o soluție convenabilă)?!

Este morala creștină parte din actul medical și asta până la situația ultimă a paliației?! Dăm mărturie creștină pentru ca fiecare protocol de specialitate să respecte integritatea și valoarea persoanei?! Este medicina o știință ce evoluează spre salvare sau un domeniu rezervat experimentării și întreținerii darwiniste a celui mai puternic?! Suntem vulnerabili în fața narativului medicinei alternative sau homeopate și o credim cu virtuți zise duhovnicești sau ne revoltăm tacit împotriva industriei farmaceutice?!

Și dacă tot e vorba de lichidăți, alegem stabilitatea sistemului bancar sau ne riscăm prin opțiunea camătă ori instituție financiară ne-bancară?! Este cryptomona o invenție anti-sistem?! Care din cele de mai sus are acoperirea morală ce ne poate îndritui la un viitor mai bun?! Și oare un viitor mai bun înseamnă în mod necesar o creștere fără orizont a venitului per cap de locuitor?! Ce este macro-economia și cât de responsabili suntem pentru că nu o înțelegem?!

Deschid o ușă masivă de lemn și intru în pronaosul bisericii. Pașii mei întâlnesc întunericul coborârii în sine și luminile micilor ferestre se joacă într-un clar-obscur sufletesc. Sunt păcătos și sufăr de dorințele mele supralicite, nerealiste, răutăcioase, bolnăvicioase și egoiste.

Mă strădui să ajung la icoana din mijlocul bisericii și să mă închin evlavios: două închinăciuni înainte, sărut chipul sfințeniei, apoi o a treia cu semnul Sf. Cruci. Mă gândesc dacă azi mă voi putea ruga și admir iconostasul ce curge din cer și mă atrage în lumea dumnezeieștilor îndeletniciri.

Îmi pun nădejdea în Unul Sfânt și uit toată grija cea lumească de pe treptele ce m-au adus aici. Sunt încredințat profund că Evanghelia nu e doar o carte de înțelepciune, iar Hristos un întemeietor oarecare de religie. Mă arunc sufletește la picioarele Acestuia ca să mă salveze de destinul fatidic al morții fără sens. Toți mă zăresc stând în picioare, cu ochii deschiși, dar eu sunt întins pe lespede bisericii, urlându-mi disperarea și implorând mila divină. Deodată, mă eschivez. Sunt lenș și mintea îmi zboară în altă direcție. Nu mă pot aduna și invoc oarece interese de moment. Sunt un delăsător, dar aștept momentul Euharistiei.

Preotul deschide ușile catapetesmei și ne invită la ospățul cel ceresc. Dacă sunt vrednic?! Dacă eram vrednic, nu mai eram aici. Sunt o sumă de nevrednicii și minciuni rostite tacit, sunt un ipocrit de clasă, dar am venit, Doamne. Iată-mă aici!

Nu mă ocoli, Doamne! Nu lăsa deznădejdea să doboare ultimul bastion din ființa mea: am venit, Doamne! Scapă-mă ca pe ultimul din argații tăi, ca pe tâlhărul de pe cruce, ca pe desfrânata din urmă.

Miluieste-mă, Doamne, că sunt păcătos !

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit **ANDREI ANDREICUȚ**

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista.renasterea@gmail.com

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Darius Echim,
Arhid. Claudiu-Ioan Grama, Protos. Maxim (Morariu),
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Pr. prof. univ. Stelian Tofană,
Pr. Eugen-Adrian Truța.

Importanța duhovnicului în urcușul nostru duhovnicesc

Alexandra Mădălina Sălvan

Be cele mai multe ori, când avem o supărare sau o anumiță întrebare care ne frământă sufletul, simțim nevoia să vorbim cu cineva care să ne sfătuiască sau care pur și simplu să fie acolo să ne asculte. Cu toate acestea, în nenumărate rânduri alegem să ne închidem în noi de frică să nu fim judecați sau ca durerile noastre să nu ajungă să fie auzite și de alte persoane. Și atunci la cine să apelăm? Cine ne poate ajuta în durerile noastre sufletești și în special în urcușul nostru duhovnicesc?

Duhovnicul (din slavonescul *duhovnik*) este preotul care, printr-o hirotiesie, primește de la episcop puterea și permisiunea de a săvârși Sfânta Taină a Spovedaniei, dar și de a îndruma credincioșii parohiei sale devenind părinte duhovnic.

Sfântul Siluan Athonitul, referitor la relația cu duhovnicul ne îndemna să apelăm la el cu stăruință pentru a nu cădea în înșelarea vrăjmașului: „Spune totul duhovnicului și atunci Domnul te va milui și vei scăpa de înșelare”, subliniind astfel importanța unei relații sincere și apropiate cu duhovnicul nostru.

Și totuși cum ne putem găsi un astfel de părinte care să ne îndrume și alături de care să legăm o astfel de relație?

„Cel mai important lucru e ca relația dintre un părinte și fiul său duhovnicesc să se bazeze pe înțelegerea și legătura profundă, ființială. Nu pe anumite pretenții ori cereri ale duhovnicului. Părintele duhovnicesc nu intră prin explicații lungi în viața fiilor duhovnicești. Pur și simplu, el îi iubește, suferă profund pentru ei. Iar simplul fapt că îl doare sufletul îi face să pășească împreună pe calea mântuirii. Astfel, părintele duhovnicesc caută să-i conducă pe fii săi către Hristos” (Cum să ne găsim duhovnic și să viețuim sub călăuzirea lui, Editura de suflet, București, 2020, p. 10). Sfinții Părinți ne îndeamnă să căutăm un duhovnic potrivit sufletului nostru prin rugăciune. Ca răspuns al rugăciunii, Duhul Sfânt ne va lumina calea în alegerea îndrumătorului nostru duhovnicesc, primirea lui în viața noastră fiind echivalentul primirii lui Hristos în camera sufletului nostru și acceptarea lucrării Duhului Sfânt. Despre această căutare prin rugăciune, Sfântul Simeon arată deosebită importanță în stăruință și credință „Frate, cheamă cu stăruință pe Dumnezeu, ca să-ți arate un om care să te poată păstori în chip frumos, pe care trebuie să-l ascuți ca pe Însuși Dumnezeu, și să săvârșești fără

șovăială cele spuse ție de către el, chiar dacă cele făptuite ție se par a fi potrivnice și vătămătoare. Și dacă inima ta e încredințată de har și ai o încredere prisositoare în cel pe care-l ai părinte duhovnicesc, fă ceea ce-ți spune și te vei mântui; căci e mai bine să te numești ucenic al unui ucenic și să nu viețuiești de sine, strângându-ți roadele nefolositoare ale voii proprii. Iar dacă Duhul Sfânt te va trimite la un altul, să nu șovăi nicidecum...” (Pr. Prof. dr. Ioan C. Teșu, „Cum să ne găsim duhovnicul”, fragment extras din cartea *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, <https://edituradologia.ro/>). Un alt pas în găsirea unui astfel de om este cultivarea virtuților pe care acesta le caută în persoana duhovnicului, dar și o pocăință adevărată ca piatră de temelie pentru formarea *noului om*.

Prin toți acești pași, putem observa clar că relația dintre duhovnic și fiul său spiritual nu se limitează doar la o simplă spovedanie (care de multe ori ajunge să fie superficială sau incompletă), ci este un adevărat mod de trăire, o cale esențială în urcușul duhovnicesc. Atât pentru mireni, cât și pentru viețuitorii din mănăstiri, persoana duhovnicului este o punte între el și Hristos, mai cu seamă în cadrul Sfintei Spovedanii sau în cererea unui sfat într-un moment de cumpănă. Precum medicii specialiști nu oferă același tratament tuturor pacienților, căutând leacul specific în fiecare caz, așa și medicii spirituali oferă tratament în funcție de problema sau de gravitatea situației în diferite situații. Unii dezleagă pacienții îngăduind de toate, iar alții dau canoane și leagă. Cu toate acestea, scopul este același: **să te vindec** (Starețul Antonie de la Optina, *Ne vorbesc stareții de la Optina*, Editura Egumenița, Galați, 2016, p. 53).

Care este procesul prin care începe această vindecare?

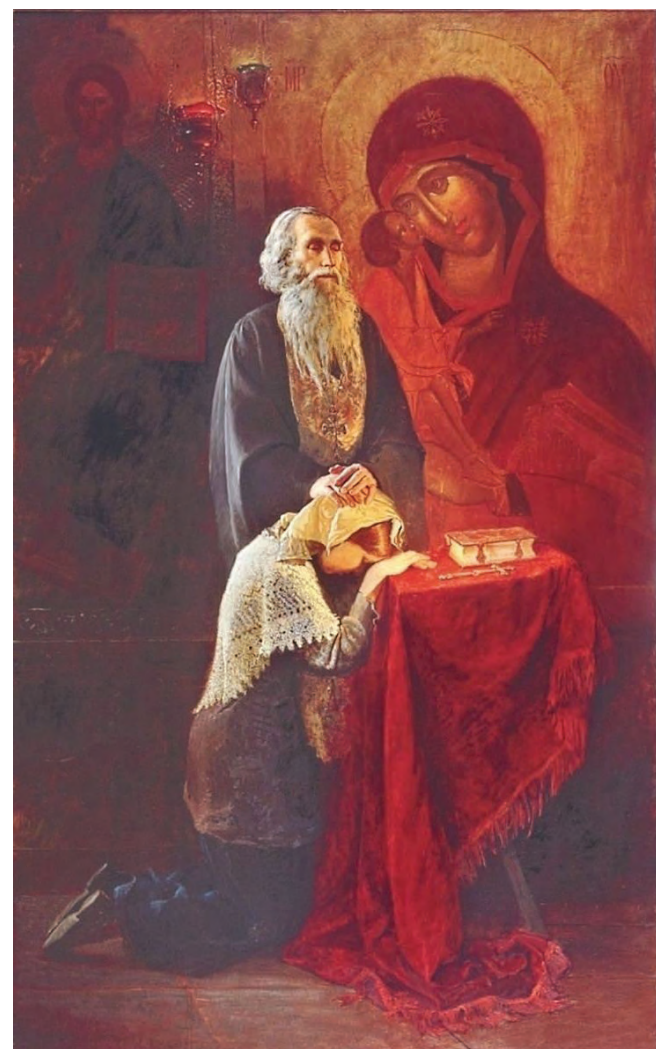
În învățătura ortodoxă, una dintre cele șapte Sfinte Taine o constituie Taina Spovedaniei sau Taina Mărturisirii. La începutul vieții în Hristos, după Sfânta Taină a Botezului care ne introduce în Biserică, urmată îndeaproape de Taina Mirungerii, urmează Împărtășirea cu Sfântul Trup și Sânge al Mântuitorului. Dar, mai apoi, cu trecerea timpului, Sfânta Taină a Spovedaniei este premergătoare Împărtășirii cu Hristos, întrucât omul păcătuiind se depărtează de lumină. Spre deosebire de celelalte două Sfinte Taine menționate adineauri, Spovedania și Împărtășania sunt Taine care se pot repeta și chiar este recomandat ca acest fapt să fie săvârșit cât mai des. Taina Spovedaniei sau a Pocăinței constă în iertarea păcatelor celor care se spovedesc cu umilință și cu inimă smerită, în chip văzut de către preot sau episcop, iar în chip nevăzut de către Hristos, acest fapt săvârșindu-se în momentul punerii mâinilor preotului asupra capului enoriașului.

Această Sfântă Taină a fost înfăptuită chiar de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin iertarea oferită celor care cereau *vindecare*, fiind transmisă mai apoi Apostolilor: „Și grăind acestea, a suflat și le-a zis: Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele, iertate vor fi; și cărora le veți ține, ținute vor fi” (Ioan 20, 22-23).

Clement Romanul spunea că „e mai bine să-ți mărturisești păcatele decât să-ți împietrești inima”. Dar de ce întocmai inima? Ce legătură are aceasta cu spovedania sau cu păcatele săvârșite? Ne spun Sfinții Părinți ceva despre dânsa? Înțeleptul Solomon, referitor la inimă, zicea: „Cu toată strălucirea străjuiește inima ta, că într-însa sunt izvoarele vieții” (Pilde 4, 23), din inimă pornind viața și toate cugetările. Aceasta fiind centrul tuturor puterilor, mai cu seamă centrul duhovnicesc al darurilor Sfântului Duh și al faptelor bune, dacă este dăruită iubirii lui Hristos caută să fie curățată, paza inimii săvârșindu-se prin a pune gândul cel bun ca portar la „ușa” acesteia pentru ca păcatele să nu ajungă la săvârșire. În schimb, dacă inima este înlănțuită de patimi și sufocată de întunecimea minții, aceasta ajunge la starea de împietrire sau învârtoșare. Cu această învârtoșare s-a confruntat însuși Domnul Hristos. Chiar și după înmulțirea pâinilor și a peștilor, după umblarea pe mare și urcarea în corabia ucenicilor „inima lor era învârtoșată” (Marcu 6, 25). Hristos nu dă buzna în inima omului, lăsând fiecăruia libertatea de a-L primi în camera inimii sau nu. Cu toate acestea, fiecare om are oricând posibilitatea de a se întoarce la El sau de a încerca să Îl cunoască, Hristos fiind Iubirea care oferă totul chiar dacă nu primește înapoi. Aproximarea de Marele Arhieru se poate înfăptui

prin găsirea unui duhovnic potrivit sufletului nostru cât și prin ascultarea față de acesta, îndemnul și rugăciunile lui fiind felinare în găsirea Lumii Adevărate.

Anumiți duhovnici din mănăstiri sau chiar din bisericile de mir au ajuns să fie duhovnici pentru zeci și sute de persoane, dragostea și rugăciunea nefiind limitate de distanțele mari sau de vremurile tulburi care au încercat credința multora. Țara noastră a fost binecuvântată cu mari duhovnici și părinți precum Sfântul Părinte Cleopa Ilie, Sfântul Părinte Arsenie Boca sau Sfântul Părinte Constantin Sârbu, aceștia fiind doar trei dintre sutele de Sfinți români care înconjoară și ocrotesc poporul prin ale lor sfinte rugăciuni.

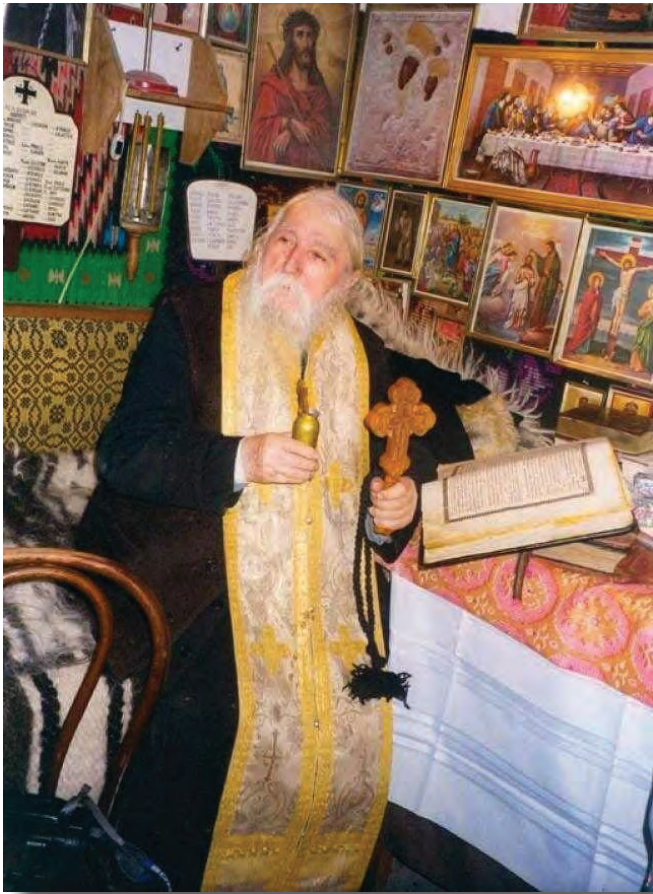

Cine au fost însă acești duhovnici și de ce sunt atât de cunoscuți și de iubiți chiar și de către cei care nu au avut bucuria de a-i cunoaște în carne și oase?

Sfântul Părinte Cleopa Ilie (n. 10.04.1912 – d. 02.12.1998) a fost al cincilea copil dintre cei zece ai familiei sale. Educația religioasă în cadrul familiei Ilie a reprezentat o piatră de temelie, împletind munca în gospodărie cu rugăciunea și nelipsita prezență la Sfânta Liturgie și în sărbători. Alegând calea monahală din tinerețe, împreună cu alți doi frați și o soră, iar mai apoi și mama lor, Constantin – căci acesta a fost numele său de botez – a sporit duhovnicește astfel fiind ales ca stareț și duhovnic pentru frații din mănăstire. Cu dragostea unui tată pentru cei care veneau să îi ceară un sfat sau să se spovedească, părintele îi învăța cu răbdarea și asculta durerea fiecăruia. Având o capacitate de reținere foarte bine dezvoltată, sfântul stareț cita frecvent învățăturile Sfinților Părinți cât și versete din Sfânta Scriptură pentru a demonstra autenticitatea învățăturii sale. După cum sfinția sa consemna, după o zi obositoare în care a spovedit încontinuu, o femeie care aștepta de mult să se spovedească venise la dânsul să primească ajutor. Obosit, acesta o rugase să vină de dimineață. Împovărată de păcate, femeia i-a spus că se va sinucide de nu primește ajutor și iertare pentru toate fărădelegile săvârșite. Ca un adevărat duhovnic, acesta nu a putut lăsa ca femeia să cadă în plasa vrăjmașului. Astfel, după ce părintele a pansat rănilor sufletului său și a oferit iertarea păcatelor prin Sfânta Spovedanie, aceasta a plecat împăcată la casa ei, bucurându-se de un nou început cu Hristos. Chiar dacă părintele a fost greu încercat de securitate și de uneltirile diavolului, cu ajutorul Maicii Domnului ne-a lăsat în scris învățăturile sale drept călăuză către Hristos și rezolvare pentru problemele noastre de zi cu zi, sfaturile sale fiind actuale chiar și în

zilele noastre și în cele care vor veni. Chiar și în ultimele zile ale vieții sale pământești, părintele nu a încetat să-i ajute pe cei care îi treceau pragul pentru a primi un sfat sau binecuvântare pentru intrarea în mănăstire. În ziua de 2 decembrie a anului 1988, după o viață închinată lui Dumnezeu și ghidării oamenilor pe calea mântuirii, Părintele Cleopa și-a dat sufletul în mâinile lui Hristos și a Preacuratei Sale Maici pe care a iubit-o din fragedă copilărie, sute de enoriași venind să îl vadă pe iubitul lor duhovnic pentru ultima dată.

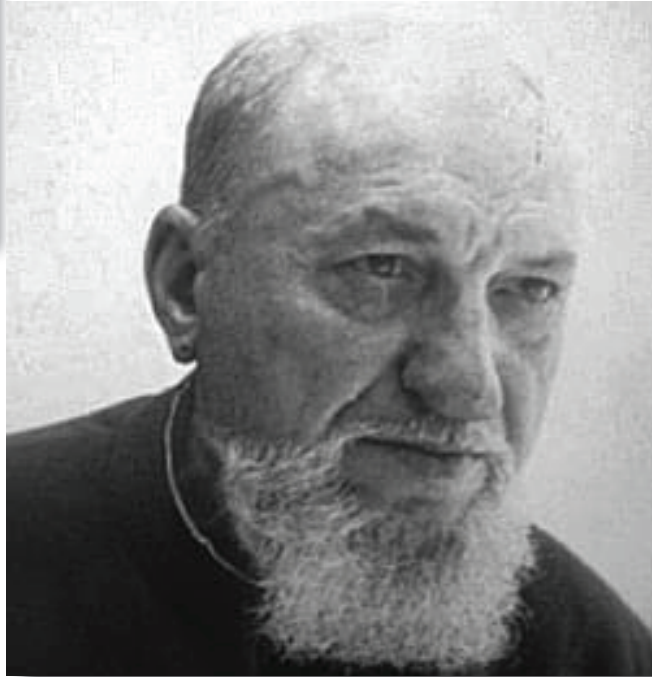

Un alt mare duhovnic al României care a schimbat viața a mii de oameni și a dat dovadă de adevărată păstorie a fost **Sfântul Cuvios Mărturisitor Arsenie de la Prislop** (n. 29.09.1910 – d. 28.11.1989). Asemeni Sfântului Părinte Cleopa Ilie, Părintele Arsenie și-a exprimat dorința de a urma calea monahală din fragedă tinerețe. Născut în Vața de Sus, județul Hunedoara, părintele a urmat studiile la Academia Teologică din Sibiu, iar mai apoi la Institutul de Arte Frumoase din București, unde și-a descoperit talentul artistic și în urma căruia și-a folosit talentul dat de Hristos ca mărturisire a credinței într-o lume subjugată de regim. A devenit cunoscut la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, unde mulți credincioși veneau să îi asculte predicile pline de Duh Sfânt și îndemnul său la pocăință. Ani mai târziu, la mănăstirea Prislop, unde a și fost înmormântat, Părintele Arsenie a devenit un adevărat părinte duhovnicesc al întregii țări. Dintre toate lucrările părintelui, cele mai însemnate sunt biserica pictată din Drăgănescu și bolta bisericii Sfântul Elefterie din București, acolo unde l-a pictat pe Hristos în haine de zeghe, după ce a fost eliberat din temniță, în 1959.

Precum Părintele Cleopa, și Părintele Arsenie a fost adesea încercat de regimul comunist, fiind închis de mai multe ori între anii 1945-1956. Sute de relatări ale credincioșilor ne arată harul părintelui în a cunoaște starea sufletească a credincioșilor. Celor care aveau păcate mari le spunea fără ca aceștia să apuce să scoată un sunet, îndemna mamele să se roage pentru ca pruncii din pântecele lor să vină pe lume sănătoși și cuminți, așa cum și-i doresc, îi povățuia pe toți credincioșii care veneau la el. Unei mame îndurerate, căreia îi murise singura fiică, Părintele Arsenie i-a spus că Dumnezeu a salvat sufletul fetei de la păcate prin care și l-ar fi pierdut din cauza patimii desfrânării, astfel fata ei fiind salvată de la moartea sufletului. Pentru pictura chipului Sfintei Maria Magdalena, la biserica din Drăgănescu, Părintele Arsenie a folosit ca model chipul Mioarei – căci așa se numea fata –, mângâind inima mamei: „Acum fiica ta e în ceata fecioarelor, în Împărăția lui Dumnezeu, care în marea Sa milostivire a luat-o la El când era cel mai bine pentru ea. Să fiți împăcați, că nu putea fi mai bine!” (Părintele Arsenie Boca, *Chemarea la înviere*, Editura Accent Print, 2019, p. 32).

Prin harul lui Dumnezeu Părintele Arsenie a știut când avea să moară. Părintele ar fi cerut să i se facă crucea și să fie trecut anul morții 1989. Atunci, omul căruia i-a încredințat această lucrare a întrebant „Nu greșim?”. Părintele i-a răspuns ferm: „Nici un ceas din 1990”, profecție care s-a și adevărat, părintele trecând la Domnul în data de 28 noiembrie 1989. Astfel, Părintele Arsenie a fost un mărturisitor al credinței chiar și în vremuri în care aceasta era greu încercată, iar cuvintele erau limitate, propovăduind prin culori și pictură adevărul transmis și prin viu grai enoriașilor.

La 48 de ani de la moartea unui alt sfânt al neamului nostru, pe 18 octombrie 2023, într-o zi de miercuri, au fost descoperite cinstitele moaște ale acestuia de către Părintele Marin Cojoc. Acest sfânt iubit care a fost descoperit în zilele noastre este **Sfântul Preot Constantin Sârbu** (n. 10.01.1905 – d. 23.10.1975). Rămas orfan de mamă de la vârsta de un an, Sfântul a fost crescut de către bunica sa, o femeie săracă, dar cu o credință vie și lucrătoare. Pe când era doar un copil, aceasta l-a dus la icoana Maicii Domnului și i-a spus să se roage ei întotdeauna, Ea fiind adevărata sa mamă. Cu eforturi considerabile, bunica a reușit să îl trimită la școli, Constantin ajungând preot. Sufletul acestuia nu s-a lipit niciodată de lucrurile materiale ale acestei lumi. Rămânând văduv și cu două fetițe în grijă, părintele a căutat mereu să apropie oamenii de Hristos, adevărata comoară a oricărui om. Din puținul său, căuta întotdeauna să își ajute aproapele și pe cei aflați în nevoi și suferințe, împlinind cuvântul Evangheliei: „Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci, dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Și când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă: Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei preamici, Mie Mi-ați făcut.” (Matei, 25: 34-40).

Paroh al Bisericii Sapiența din București, curajul său în predica de a combate antiumanismul și falsitatea regimului l-au făcut să fie luat în ochii întunecați ai regimului aflat în floare. El nu construia doar ziduri, ci zidea zeci de suflete în credința cea adevărată și lumina vieții oamenilor care îl întâlneau. Regimul co-

munist nu a suferit propovăduirea vie a lui Hristos prin el, condamnându-l pe nedrept la opt ani de închisoare. O minune a Maicii Domnului săvârșită la biserica pe care o păstora l-a făcut să priceapă cele ce aveau să se întâmple, chipul Maicii Domnului apărând pe sticla ușii bisericii. În zadar au încercat comuniștii să ascundă minunea prin înlocuirea sticlei, chipul a reapărut.

Știind ce înseamnă lipsurile și greutățile vieții, Părintele Constantin a fost implicat și în plan social și educațional, luptând pentru organizarea unei școli cu caracter de Seminar, care să aibă și internat, a unui azil de bătrâni și copii orfani, cantine și a luptat și pentru construirea bisericii.

După o viață de dăruire și grele încercări, Părintele Constantin Sârbu a avut parte de un sfârșit martiric. În 1975 i s-a sugerat o internare și o intervenție la stomac, acesta suferind de ulcer după anii grei de închisoare, în urma căreia părintele a făcut septicemie. Părintele Ilarion Argatul, venind să îl spovedească și să îl împărtășească, a văzut cum în jurul capului său se afla o aureolă de lumină. După ce s-a convins că nu este o iluzie, acesta a mărturisit cu frică și cu cutremur că este un sfârșit martiric. „Pe atunci nu înțelegeam de ce Părintele Argatu, parcă, tot încerca să-i așeze perna – mărturisirea mai târziu o creștină. Abia apoi ne-a spus că, pe când îl împărtășea, a văzut o aureolă în jurul capului lui. În primul moment a crezut că perna este colorată. Apoi, însă, și-a dat seama că este aureola unui mare «ales» al lui Dumnezeu. După ani și ani, când Părintele Argatu stătea de vorbă cu vreun credincios al Bisericii Sapienței reamintea totdeauna această descoperire ce i-a fost dăruită lui de Dumnezeu pentru a o face cunoscută tuturor: *aureola cu care l-a încununat Dumnezeu pe părintele Constantin Sârbu*”. Nu înainte de a muri, Părintele Constantin i-a spus unei ucenice: „Am mare nevoie de rugăciunea voastră sinceră și profundă. Eu voi fi permanent cu voi. Chemați-mă! Nu uitați că rugăciunea este totul și că rugăciunea în biserică este și mai importantă”.

Chiar dacă regimul ateu a încercat să înece faptele demne de laudă ale sfântului în marea uitării, prin mila și dragostea lui Hristos, moaștele Sfântului au fost descoperite după 48 de ani. La deschiderea mormântului sigilat, buna mireasmă a împânzit întreaga zonă, oamenii ieșind la ferestre să vadă ce s-a întâmplat. Astfel, neamul nostru românesc și Biserica Ortodoxă s-au îmbogățit prin rugăciunile unui nou Sfânt Părinte care a povățuit oamenii spre Hristos nu doar prin predică, cât și prin trăire și faptele sale.

Duhovnicul este prieten al lui Hristos, al Maicii Domnului și al tuturor Sfinților. Ce prietenie mai frumoasă decât cea care te apropie de Hristos? Și ce alt mod mai frumos de a ne demonstra dragostea față de duhovnicul nostru dacă nu prin rugăciunea pentru dânsul? Atât în mănăstiri, cât și în bisericile de mir, ascultarea de duhovnic și de învățătura acestuia este cheia către ascultarea față de Hristos. Prin cuvântul său, el nu doar oferă iertarea păcatelor în cadrul Sfintei Spovedanii, ci vindecă și pansează rănilor noastre făcându-l cunoscut pe doctorul sufletelor și al trupurilor noastre. Privind la cei dinaintea noastră putem observa prezența lucrării Duhului Sfânt în viețile lor prin ascultarea față de duhovnic. Citim minuni și ne încălzim inimile înghețate de răceala păcatelor când vedem mijlocirea Maicii Domnului și a Sfinților în viețile unor oameni care, cel mai probabil, au avut aceleași confruntări, aceleași ispite sau aceleași dureri precum avem și noi în suflet și nu avem cum să i le spunem sau avem falsa impresie că nu e nimeni să ne înțeleagă. Cum au putut trăi ei astfel de minuni? Cum au reușit acei duhovnici să îi scape din momente critice chiar și printr-o simplă rugăciune sau o lacrimă vărsată dintr-o inimă zdrobită pentru un fiu aflat în suferință. Dragostea duhovnicului și sfaturile acestuia sunt medicamente pentru sufletele care caută alinarea în Iubirea fără de moarte. Așadar, ne-am putea întreba fiecare dintre noi: *Cât din moștenirea lăsată nouă de marii duhovnici sau câte din sfaturile părintelui nostru duhovnic se regăsesc vii în viața noastră?*

Echipa: Tatiana Onilov

Anca-Maria Bica, Daria-Maria Călugăru, Maria Fărcaș, Andreea Gînga, Maria-Magdalena Goia, Bogdan Herțeg, Alexandra-Mădălina Sălvân

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com